

Savoir sans Frontières

Archibald Higgins'in maceraları

EKONOMİKON

Jean~Pierre Petit

Çeviren: Neslihan Tengizman

<http://www.savoir-sans-frontieres.com>

Yazan ve resimleyen : Jean-Pierre PETIT

Jean-Pierre PETIT 68 yaşındaki emekli bir astrofizikçi. Yazmış olduğu 32 kitabın bazıları 8 dile çevirildi. Kendisi hakkında daha fazla bilgi için internet sitesini gezebilirsiniz :

<http://www.jp-petit.org/>

Bu pdf dosyası özgürce kopyalanıp dağıtılabilir. Eğitim amacıyla okullarda, üniversitelerde, kütüphanelerde kullanılabilir. Satılamaz. Savoir sans Frontières derneği, olabildiğince çok kişiye bu dosyayı okuma olanağı sağlayarak bilimsel ve teknik bilgiyi dünya çapında yaymayı amaçlıyor.

<http://www.savoir-sans-frontieres.com>

Çeviren : Neslihan TENGİZMAN
(profesyonel çevirmen/traductrice professionnelle)

www.tengizman-translation.com

GİRİŞ

Bir zamanlar Bordurya'da

Zavallı çocuk tüm zamanımı çömlek tornalayarak geçiriyor.

İşte, Patron

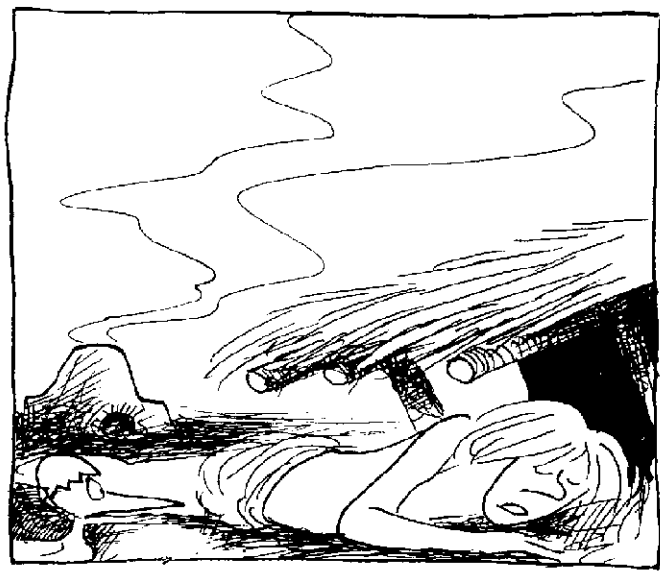
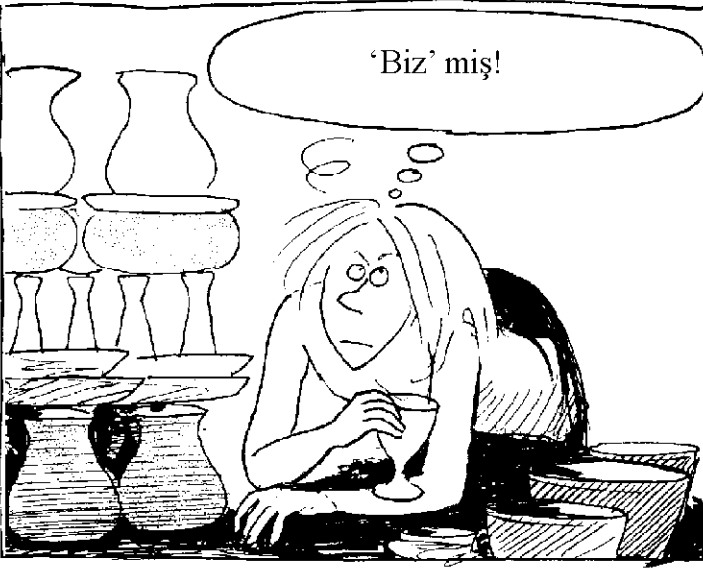
Oldu, kuruyunca firma koyabilirsin. Git odun getir.

Bak bu fırın ve bu topraklar bana babamdan kalma. Ona da babasından, babasından da babasından.

Biz Xbreuhler asırlardır çömlek yapıyoruz.

'Biz' miş!

Aman Archie, debelenmeyi kes de malyükleyebileyim!

Aaa, bak yaşlı Kroumir.

DEĞİŞ TOKUŞ

Hadi, dört balığa bir çömlek

Hayır, altı!

Şu anda KURLARI BELİRLİYORLAR. Sen iyi misin?

Ne olsun, onun için balık tutuyorum.

Ve bana sadece açlıktan ölmemi sağlayacak kadar yiyecek veriyor.
Ama ne yapabilirim ki? Irmak Kroumi kastına ait ve ben bir
Teuhl'üm. YASAYA göre tanrı Kefal'ın onlara verdiği ırmaktan
sadece Kroumiler yararlanabiliyor.

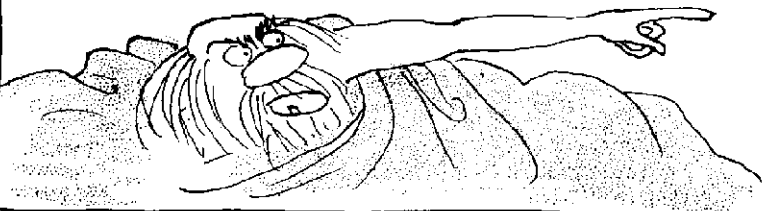
Evet, biliyorum,
Bordurya'da da buna
benzer bir kural var.

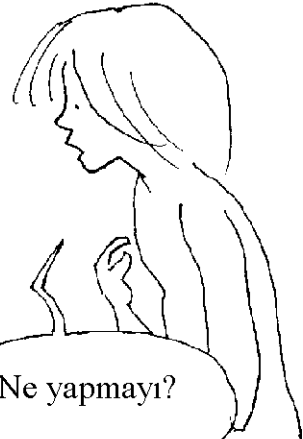
Alın!

Hayat böyle akıp gidiyordu. Borduryalılar çömlek
yapmayı biliyor, bu çömlekleri balıkla takas
ediyordu. Güneyli Polaklar onlara tuz getiriyor,
onlarda bu tuzla balıkları tuzlayıp çömleklere
koyuyor, böylece Polaklar'la takas tamamlanmış
oluyordu. Polaklar da...

BİR GÜN

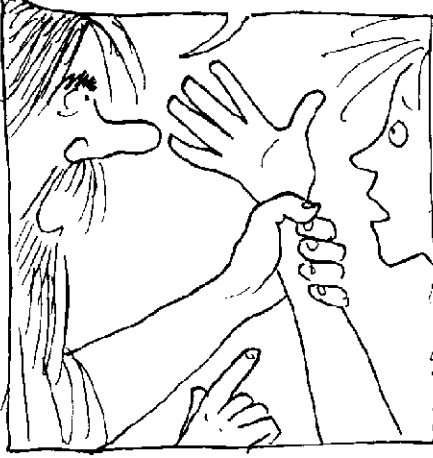
Kahrolası romatizmalar!! Çömleklerle Kroumir'e sen
gideceksin. Ama seni dolandırmaması için sana
SAYMAYI öğreteceğim

Ne yapmayı?

MUHASEBE

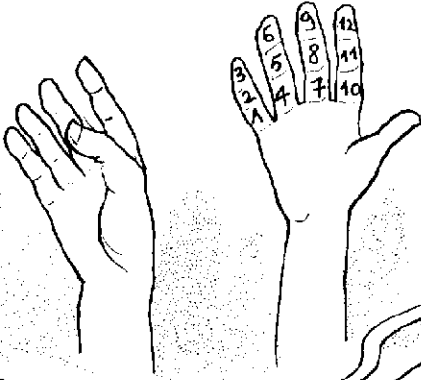
Sana PARMAKLARIN SIRRINI öğreteceğim. Bak Sersem, ellerini görüyor musun? Üzerlerinde parmaklar var, değil mi? ve her parmağın da kemikleri var!

Sana bunu öğretmemeliyim. Ama bunu yapmazsam yaşlı Kroumir seni tuzlu balık gibi kazıklar.

Ve ben de kazık yemekten hiç hoşlanmam

Bak, parmak kemiklerini bu sırayla işaretlemek için baş parmağı kullanıyorsun. Ve bitirince ONİKİ TANE oluyor. Tüm bunları yazmak için ağaç kabuğu kullanacaksın.

Git ve bu sırrı kimseye söyleme, yoksa tanrı Wall seni cezalandırır. Ve hesaplarımı bana getir!..

Ve beni soyarsan kafamı yararım!

PARANIN DOĞUŞU

Xbreuh'ün nerede?

Gelemedi. Akhayaklarındası var.

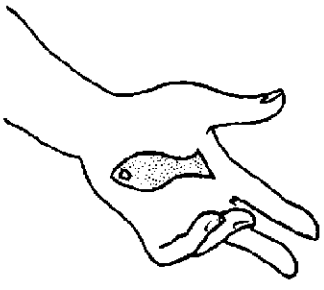
Balıklar nerede?

Güneyli Polaklar geldi. Savaşa gidiyorlardı. O nedenle neredeyse tümünü aldılar.

Sadece birkaç tane balığım kaldı

Peki, nasıl yapacağız? Çömlekleri geri götüreceğim değilim herhalde?

Sana daha iyisini verebilirim. Bu ufak demir eşyaları görüyor musun?
Her biri bir balık ŞEKLİNDE.

Görmesine görüyorum. Ama lezeli balıklar yerşne ona bu ufak eşyaları götürürsem patronum ne der?

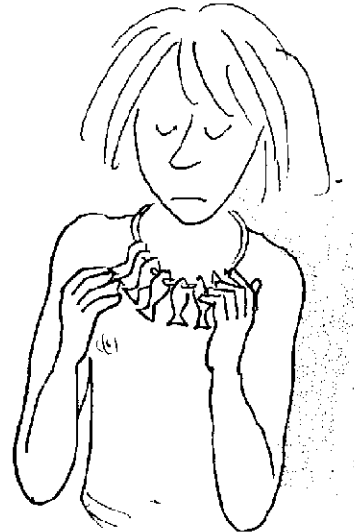
Bu demir balıklara gösterilen ilgi çok yüksek. Güneyli Polaklar bazen bunları benimle yiyecek ile değiştiriyorlar. Ava gidenler bunlarla ok uçları yapıyor ve, söylenenlere göre, bunları eritip başka şeyler de yapılabiliyormuş bunlarla.

Hayır, sana GÜVENMİYORUM! Bunlar ufacık.
Dayak yiyeceğim.

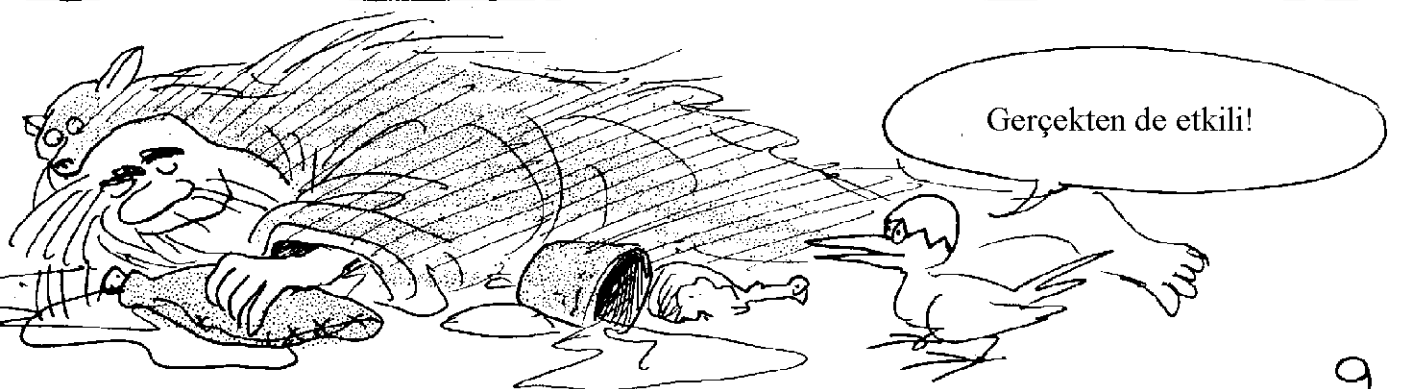
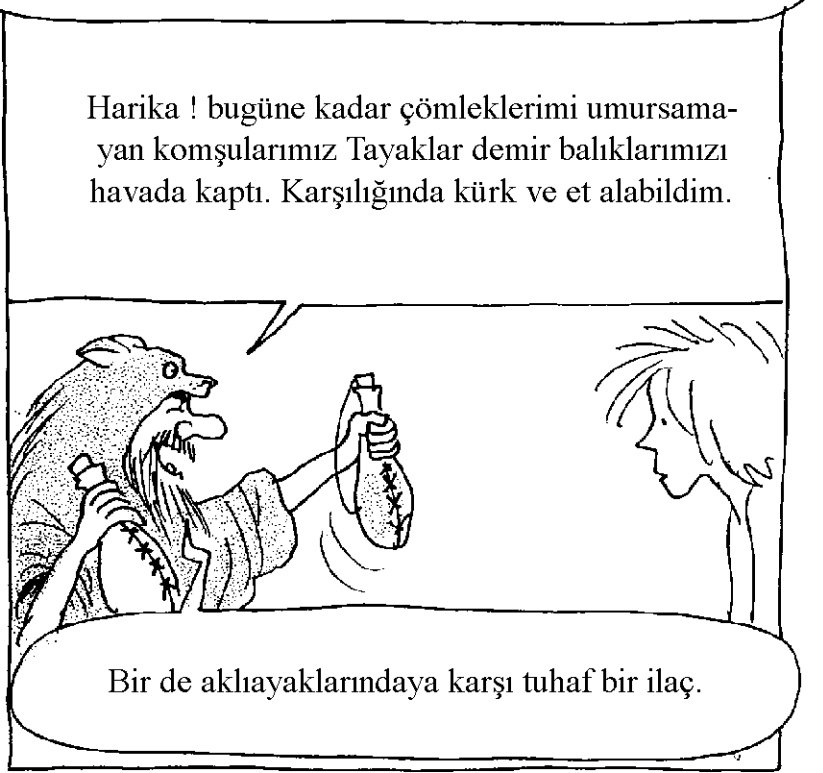
Çömlleklerinle nasıl hesap yapacaksın? Bu sistem hayatımı kolaylaştırıyor: bir balık, bir eşya, bir balık, bir eşya.

Böylece yanılmazsın. Ve bak bunlarla kolye de yapabilirsin: böylece yol boyunca sağa sola dökülmezler! (*)

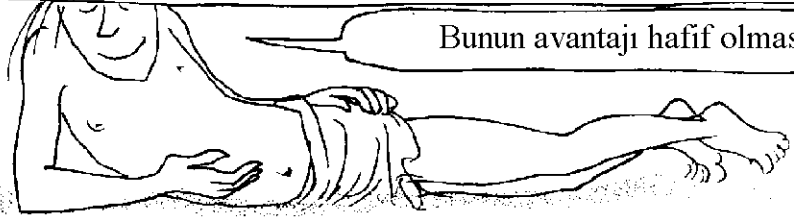

(*) Bu adet daha sonra bazı Akdeniz köylerinde yeniden uygulandı.

TİCARET

Demek ki PARA sayesinde hemen kullanılabilir ürünlerin takas edilmesi gerekmeden işlem yapılabilir. Xbreuh çömleklerini ete ve alkole çevirmek için metal paraları kullanıyor, böylece bir süreliğine göğrudan doğruya işine yaramayacak ama PARA olarak kullanabileceği nesnelere elinde tutmayı kabul etmiş oluyor.

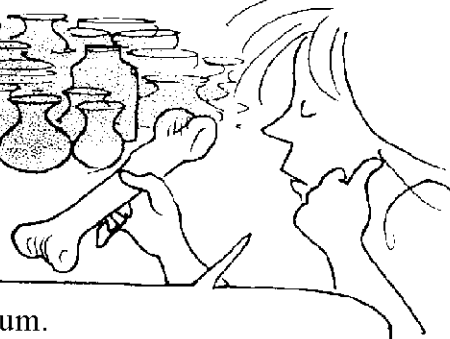
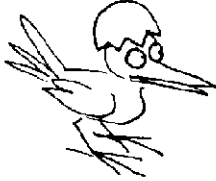
Bunun avantajı hafif olması...

TÜKETİM UYGARLIĞI

Bir karar verdim. Daha fazla çömlek yapacaksın. Bir sürü çömlek.
Ve bunları gerçek balıklarla değiştireceksin.
Bu nesnelere et ve bol bol ilaç alacağım.

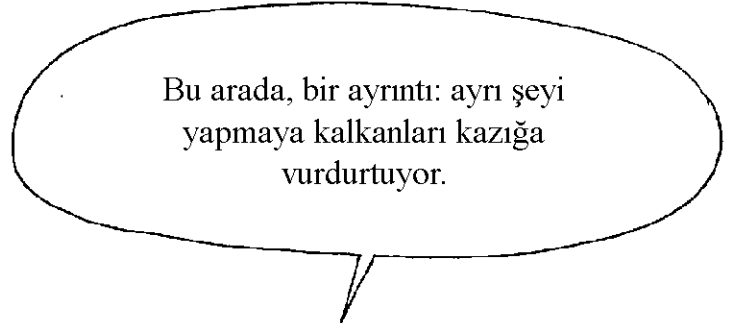
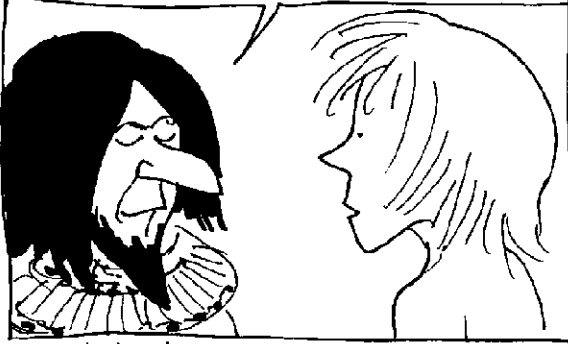
Üç kat daha fazla çömlek yapmak senin için neyi değiştirdi? GEREKSİNİMLERİNİZİN ÜÇ KATI ÇÖMLEK.

Kılçık emeğeğime kemik kemiriyorum.

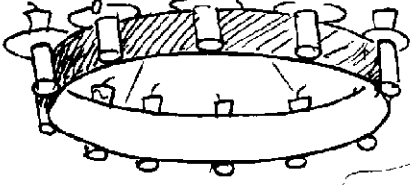

Güneyli Polaklar her önlerine gelenle savaşıyordu. Sonunda kral NUMİS'i kızdırdılar ve kral üzerlerine saldırdı. Böylece hükümdarlığını tüm ülkeye yaydı. Bu ufak balık fikri çok hoşuna gitti ve maden ocaklarıyla dökümevlerini ele geçirdi. Şimdi bu işin tek haklı onda ve paraların üzerine kendi damgasını koyuyor.

PARA MİKTARI

Kral NUMİS'in sarayında:

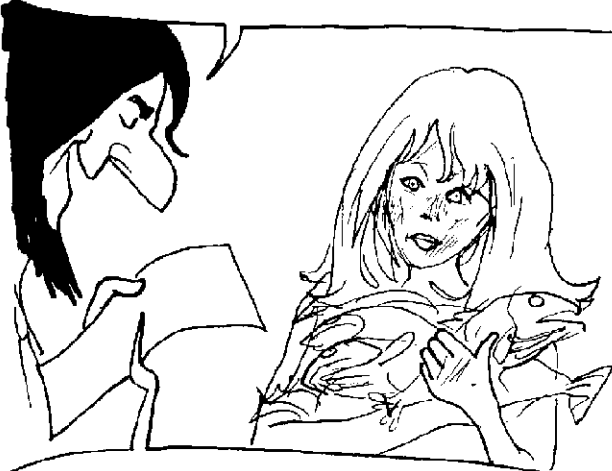
Polaklar'ın bu icadı... PARA... inanılmaz!
Tüm dünyayı satın alabileceğiz!

Dünya mı, kralım?
Tüm evreni!

Haklısın: evreni satmalıyım!

İşler iyi gidiyor, Sophia. Kral NUMİS'ten inanılmaz siparişler aldım.
Tüm dünya insanlarını öğle yemeğine davet etmeye karar verdi.
İnanılmaz sayıda balık konservesi istiyor.

Daha fazla balık avlayacağız.
Dev bir ağ öreceksin ve tüm gölü
temizleyeceğiz.

Para buraya!

Archie'ye gelince, Borduryalı Xbreuh için tahmin edilemeyecek miktarda çömlek imal etmek zorunda kaldı.

Bu bir el tane bir el el ediyor (*)

Ok uçlarından sözediyorsun herhalde.
Gerekeni aldık, ahbab.
Tüm sadaklarımız dolu.
Artık umrumuzda değil.

Hem... sonuçta alt tarafı demir...

Hadi tamam, bir litreye dört el ok ucu olsun

Ancak bu zincirin ucunda, Tayak bölgesinde...

Aklıyıklarından için iki yüz litre ilaç mı,
daha neler?

Ama... ÖDEYEBİLİRİM...
param var

Ama... bunu yapamazsınız. Litresi bir ok ucu
ediyordu! Sizi bu fiyata değiştirmeye zorlay-
abilirim!

Öyle mi? Bana reçine ile tavuk tüyü getirin.

(*) $12 \times 12 \times 12 = 1728$
(bir el on iki parmak kemiği ediyor)

Patron, ne oldu size?

Tayaklar... artık demir balık istemiyorlar.

Ve bu olay zincirde ilerler...

Al, işte çömlerinin.
Ama GERÇEK balık istiyorum!

Ya da hadi bir çömleğe karşılık dört el para ver bana...

Dört el mi?!
Sen kafayı mı üşüttün?

Az sonra:

Kralın sana siparişi var

Kralına git de ki...

Ne diyorsun, asker?
Bir balık karşılığı dört el para mı!!!

Kazığa vurulsun!

Kralım, soğukkanlı kalalım.
Bu sorunu çözmeyecek.

Olup bitenleri bir düşünelim.

Güneyli Polaklar PARA denen şeyi icadettiler.
Bu kolaylık sağlıyor gibi ama elimizden kaçan bir şey var.

Polaklara bu krizi
çözmelerini söylesek?

Maalesef,
kralım, hepsi
kazağa vuruldu.

Tüh, yazık

Bu PARAYı çıkardığımızda ORAN bir balığa
bir demir paraydı.
Derken DAHA FAZLA para çıkarmak istedik
ve fiyat DÜŞMEYE başladı.

Para imalatını hemen
durdurmalıyız

Ancak Kroumir'in yerinde kral NUMİS'in başlattığı
çekici operasyonu daha başka sonuçlar doğurmuştu:

Getirdiğin bu kadar mı, köpek!?!

Kızmanıza gerek yok. Bu çılgın sipariş ile
tüm balıklarımızı öldürdük, gölün dibini mavettik.

Balık sayısı yarı yarıya azaldı, öyle mi? KAZANCımı korumak
için fiyatları ikiye katlayacağım.

SEKİZ EL
PARAYA
BİR
BALIK

Çüş! Sekiz el para!!! Balığımız
amma PAHALIlaştı...

AZ BULUNAN PAHALIDIR

Gördünüz mü, kralım, balık azaldıkça fiyat yükseliyor.
KITLIK DEĞERİ YÜKSELTİYOR.

Belki de paramızı iyi seçmedik. Demir sık bulunur bir ürün olmaya başladı. Demir ile araba tekerleği yapılıyor. Madencilik gelişiyor. Parayı AZ BULUNAN bir şeyle yaparsak daha iyi olur.

Ne öneriyorsun?

ALTIN

Haklısın. Altın imal etmek zor. Hiçbir zaman büyük miktarda altın bulunamaz...

Ayrıca aşınmaz

Ama beni tedirgin eden bir nokta var: bu altın hiçbir İŞE YARAMAZ. Oldukça yumuşak bir maden.

Niye ille de bir işe yarasan istiyorsunuz?

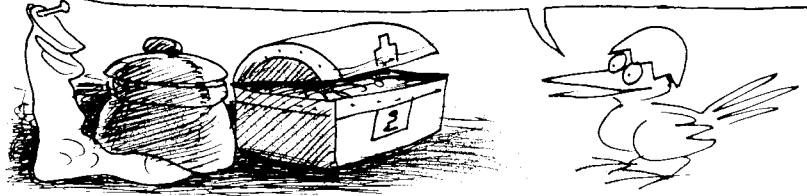
Bilmem... demir eriyebilir. Birçok İŞE YARAR eşye yapılabilir demirle. Ok uçları, çiviler...

TÜKETİLEBİLİR eşyalar

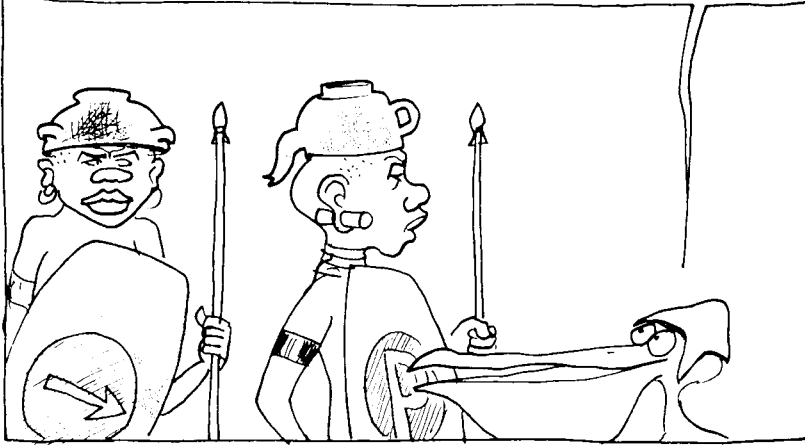
Altına bir yarar buldum...

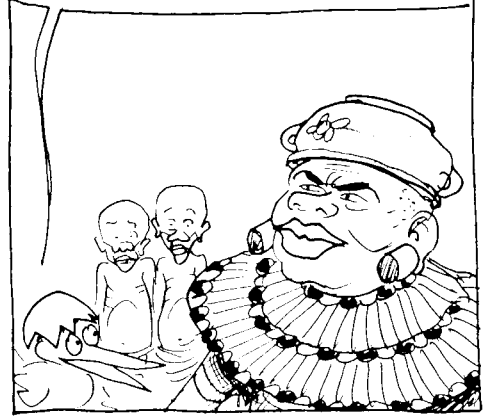
İşte o zaman ülkede görece bir PARASAL İSTİKRAR dönemi yaşandı. Para MÜBADELEde kaçınılmaz bir araç haline geldi. GÖMÜLEREK, stoklanarak, TASARRUF oluverdi.

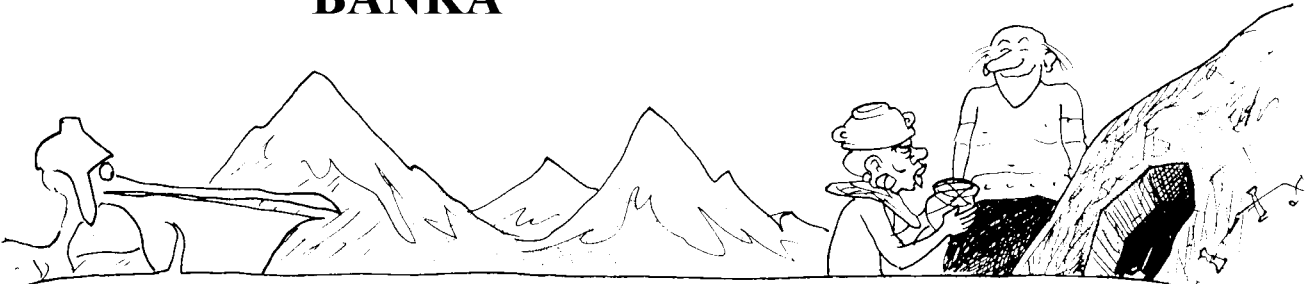
Ne olursa olsun TİCARET gelişti. Borduyalı Xbreuh Tayakları ondan çömlek almaya ikna edip böylece ÜRETİMine yeni bir PAZAR açmış oldu.

Tayakların karlı da tüketimin keyfini keşfetti ve avdan gelen et karşılığında bir sürü güzel şey satın alabildi.

BANKA

Halkın parasını tasarruf etme kaygısıyla, bu parayı aç gözlülerden korumak için tarafsızlığı kuşkusuz bir komşuya emanet etmeye karar verdi. Komşu ufak bir aidat karşılığında parayı emin bir yerde saklamayı kabul etti.

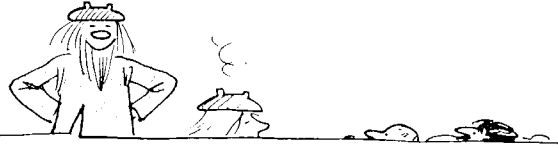
TALEP ENFLASYONU

Herkes dinlesin! Çıplak kafayla kozmik saldırılara, cinlere, olumsuz etkilere ve güneş ışınlarının yazgısına bağlı olanlar! Bu orijinal Bordurya şapkasını alın. Başta olmak istiyorsanız BAŞLIKlarımızı satın alın!

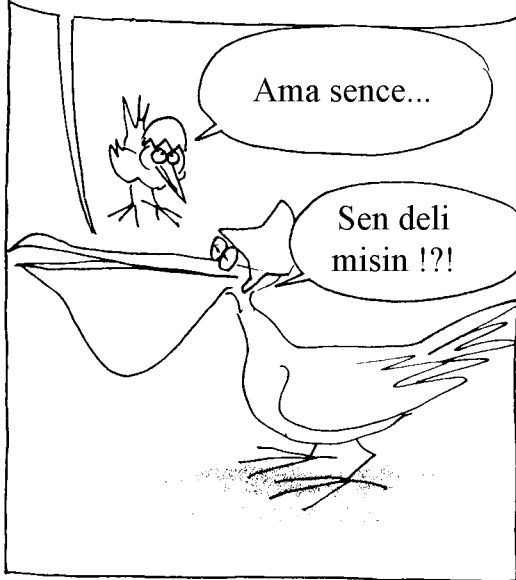
BAŞLIK SATILIR

Zamanınızı okul bahçesinde boşuna harcamayn. GNOSEOZOFİK şapkamız sizde eksik olan tüm bilgilere BOYUNÖTESİ YAYILMA ile sahip olmanızı sağlayacak.

Cahilin teki olan Archibald Higgins BAŞLIĞIMIZ sayesinde PARMAKLARIN SIRRI'nı öğrendi.

Xbreuh'ün REKLAM konusundan gözü kimseden korkmuyor!

Archie, evlat, köşeyi dönüyoruz!

Efendim!?! Altmış gulbar!

Ama... fiyatları mı arttırıyorsunuz?

Evlad, fiyatları tanrı Wall belirliyor. Daha fazla istiyorlarsa bu fiyat düşük demektir!

Şu aptal çömleri pişirmek için tüm ormanı yerle bir ettik

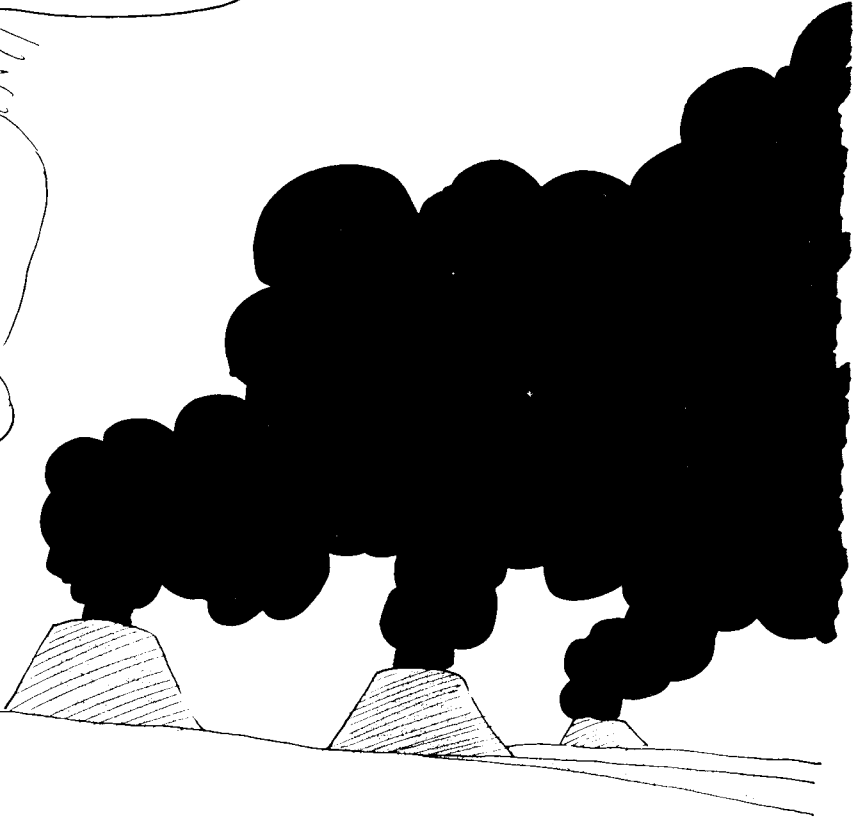
Herşeyi planladım, Archie. Çömlerimizi artık kara yağ, neft, ile pişireceğiz

İğrenç kokuyor!

Sen tornala, gerisini boşver!

MAALİYET ENFLASYONU

BİR SÜRE SONRA

Bir gün

Anladım! Aklıma bu fikirleri gölde çalışan o kız sokuyor!..

Orada 'kooperatif' mi ne kurmuşlarmış!

Günde beş gulbar...

... ve hafta bir gün izin istiyorum

Günde beş gulbarmış! Ölmemi mi istiyorsun!

İflas mı edelim!

Herşeyi mavelemek mi istiyorsun? Daha fiyatı devamlı artan nefti ödemem gerek!

Daha az... ilaç için siz de!

Günde beş gulbar ha!

Wall aşkına, bu bir kabus.

Bak, çok çalışırsan, daha sonra sana bir iyilik yaparım...

Ama bu parayla ne yapacaksın?

Hayır, beş gulbar, hemen!

Kendime gömlek ve sabun alacağım!

Demek öyle! Önce lüks sonra fuhuş, zina!

Seni kendinden koruyacağım!

Canımı sıkmayın!?!
Tek istediğim bir
GÖMLEK!

Öyleyse çömlüklerini
kendin yap!

Wall karşısında senden
sorumluyum

Bu ne nankörlük! Herşeyi bana
borçlu, ona yemek verdim...

Ah! İlacım!

Gün doğumunda

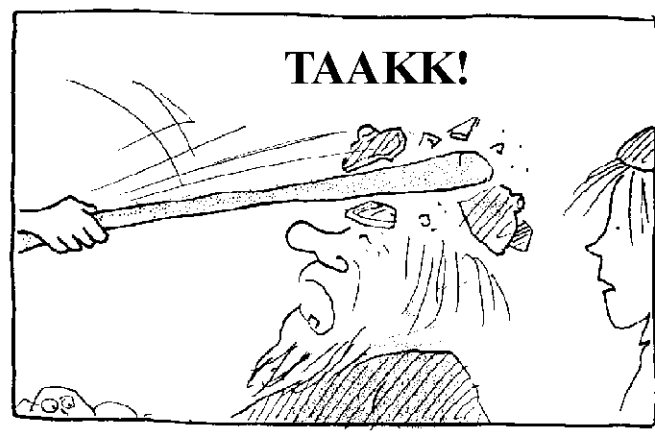
Archie, in aşağı hemen!
Broutchlalılar'ın başlıklarını
yapmak gerek. Yarın gelecekler...

Günde beş gulbar ve
hafta bir gün izin
istiyorum!

REKABET

Bu keşif, bu TEKNOLOJİ İNOVASYONU
kısa zamanda Borduryalı Zbreux'un sanayisini
batırdı...

İŞGÜCÜ PİYASASI

Ne dediniz? Kapıcı mısınız?
Gereksiz. Saymayı biliyor
musunuz?

Ama bu oniki tabanlı sayılama.
Dostum, artık onluk sistemle sayılıyor!..

Tüm bu modern teknikleri takip etmek zor

Archie İŞSİZLİĞİN kurak yollarındayken, göl kenarında, Sophia:

MATKOBOWSKA! Kroumir'i öldürüp gölü ele geçirdiğimizden
bu yana ne oldu?

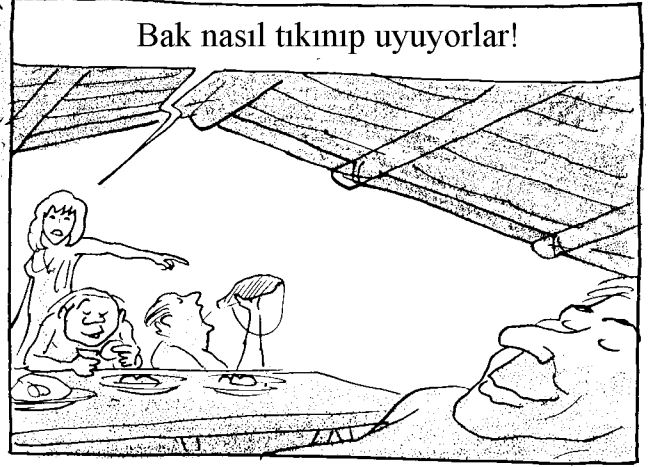
Biz balıkçılar çalışmaya devam ediyoruz. Öte yandan, bir
yığın parazit bize takıldı ve durumumuz hala aynı.

Kooperatifimizin haline bak!

Yoldaş! Böyle söylememelisin. KOLLEKTİF bir savaş. Burada üretim cephesinde savaşıyorsun. Başkaları ise SİYASİ BİLİNÇ alanında ve PLAN üzerinde mücadele veriyor. Burada bir PLANLI EKONOMİ içerisinde yaşıyoruz (*).

Gel bir bak siyasi kahramanlarına!

Bak nasıl tıkmıp uyuyorlar!

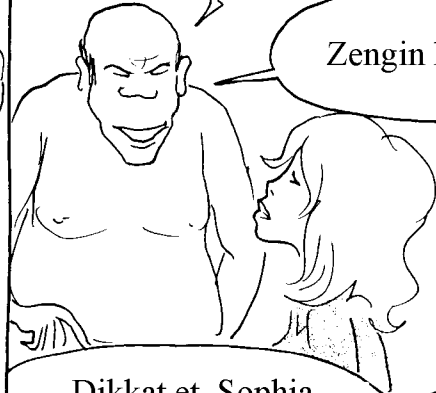
Tıkmıyorlar. Tadıyorlar.
Kalite kontrolü yani. Amma kötüsün!

Kalite kontrolü mü?
Amma yaptın!

BİRİ çalışırken ONU
bir halt etmiyor ya da uyuyor

Burada hep beraber daha iyi
yaşıyoruz. İşsizlik yok.
Herkes iş var.

Zengin kalmadı

Dikkat et, Sophia.
Adam koruma
görevlisi. Tehlikeli biri.

Tüm bunları ezbere biliyorum. Bu ihtilali ne kadar istediğimi tanrı biliyor. Ve Kroumir öldürüldüğünde arkasından ağlamadım. Ama tüm bu insanların 'siyasi bilinci yüksek' yeni bir beceriksiz tembel aptallar sınıfı kurmaması için ne yapmalı... ve neden balıkların kuyrukları bize kafaları ise onlara düşüyor? Tüm bu AYRICALIKLAR niye?

Geri kafalılığın seni kör ediyor.
Bütünü görmeli, ayrıntılara bakmamalı.

Dağların ötesinde, Borduya'da
İNSAN İNSANI SÖMÜRÜYOR.

Burada da tam tersi!

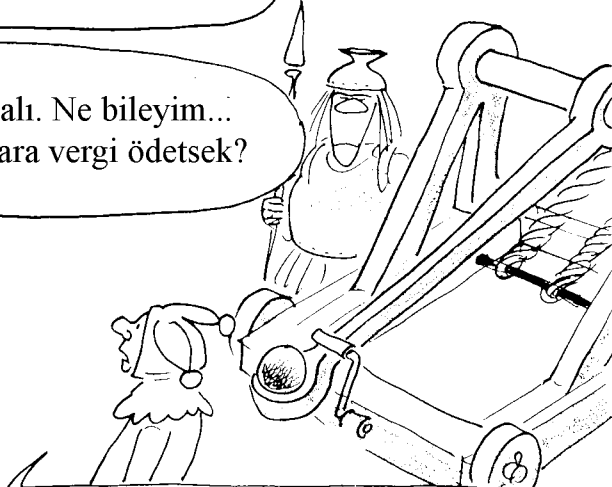
Yeter bu kadar! Hakkında bir rapor
yazacağım!..

HALKLARIN KÜÇÜK BABASINA!

Kral NUMİS'in sarayında:

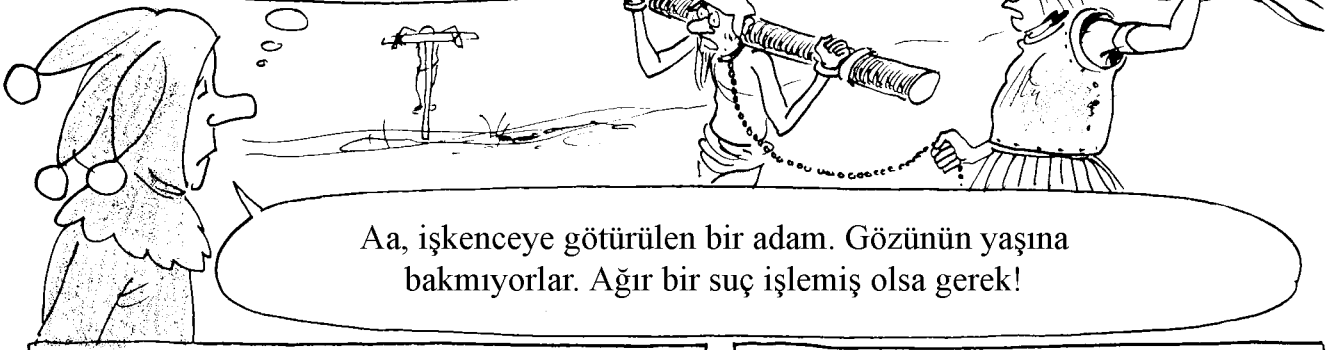
Şu doğu Kroumir eyaletinde olanların burada yaşanmasını istemiyorum.

Bak, ekonomi uzmanı sen değil misin? Mallarımı onlara farketirnedden onlardan nasıl alacağımızı sen düşün. Bir yolunu bul yoksa seni kazığa vurdurturum!

Söylemesi kolay tabi...

Aa, işkenceye götürülen bir adam. Gözünün yaşına bakmıyorlar. Ağır bir suç işlemiş olsa gerek!

Asker, bu adamın suçu ne?

Karşılıksız çek

Bazıları altınlarını dağların mağralarına saklıyor. Bunun sakıncası da o zaman bu altın dolanmıyor. Kullanılmıyor.

Evet, bu mübadeleyi engelliyor.

Bu nedenle, birileri bir sistem tasaladı. Bir parşöm parçasının üzerine 'şu kadar gulbar değerinde' yazıp imzalıyorlar. Buna ÇEK diyorlar. Tabi yasa mağrasında, yani BANKA'sında olandan dah fazla çek vermeyi yasaklıyor. Cezası ölüm. Bu parşömenlerle ödeme yapmak mümkün.

O zaman da insanlar dağlara gidip bu parşömenleri altın gulbarlarla değiştirebiliyor.

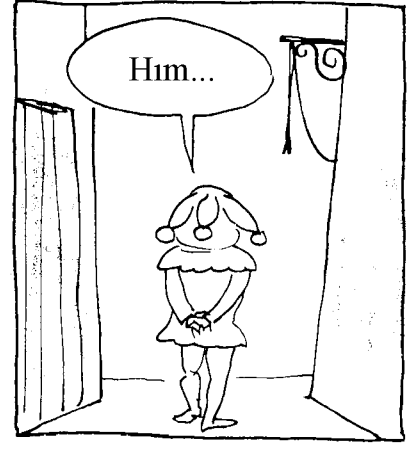
Teşekkürler, asker. Şimdi git dinlen.

Bunu bana açıklamak için çok çaba harcadın.

Wall aşkına, bir çözüm bulamazsam
sonum böyle olacak.

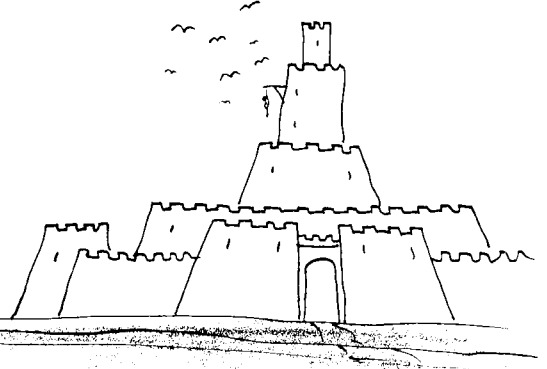
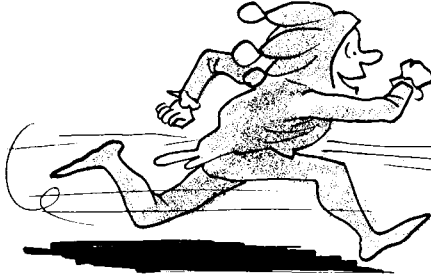

Hım...

Tabi ya!..

Buldum!!!

KAĞIT PARA

Kralım, Bordurya bankası adında bir banka açacağız.

Eee. Bunun ne faydası var?
Bu işimizi boşuna
zorlaştıracak.

Ve çek sistemini geliştireceğiz!

Halkımızın elindeki tüm altını bankamıza alacağız. Gerekirse onları 'teşvik edeceğiz'... karşılığında onlara üzerinde 'şu kadar gulbar değerinde' yazan kağıt parçaları vereceğiz. Ve artık sadece bu tür şeylerin dolaşmasını sağlayacağız.

Ama.. yine de daha zengin olmayacağız ki!?

Dur bir dakika, sanırım daha iyi anlamaya başlıyorum

Bu 'kağıt gulbarlardan' biz de piyasaya süreceğiz. Tabiki sayıları 'altın gulbarlardan' daha fazla olacak.

Evet... altın gulbarlarımızın hafiflediği görülmeye başlamıştı, ama tüm bu KAĞIT PARALARI çıkardığımızı kim bilecek?

Dolandırıcı parası tam!

... pot kırdım!...

Efendim?!

Yok birşey, kralım...

Dur: çok sayıda kağıt gulbar çıkarırsak, ne kadar olurlarsa olsunlar, insanlar şüphelenecek. Kağıt gulbarların sayısı altın gulbarlardan çok fazla olursa da, hepsini aynı anda bire bir değiştirmek, yani PARİTEyi korumak imkansızlaşır.

Gerçi bu mübadeleyi reddedebilirim...

O zaman insanlar paniğe kapılıp KAĞIT PARAMıza olan GÜVENlerini yitirebilir, kralım.

Eğer dolanıma altın gulbarların iki katı kağıt para çıkarırsak, bu paraları ikiye bir değiştirmek yeterli olacaktır.

Bu kötü bir izlemin bırakır, kralım...

Ne yapacağımızı buldum: insanlar bize altın gulbarlarını emanet edince onları eriteceğiz!

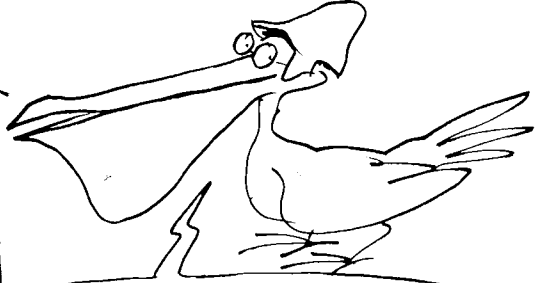
Ne yapmak için?

Sadece ALTIN...

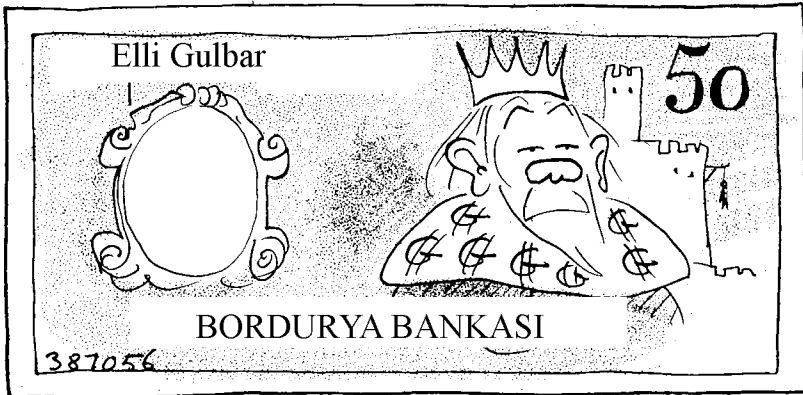
Krallığın tarihindeki en büyük karşılıksız çek olayı işte böyle başladı. Herşey tasarlandığı gibi gelişti. İnsanların getirdiği hemen eritilen altınlar konusunda bir daha kimsenin haberi olmadı. Kral NUMİS'in bastığı bir yığın kağıt parayla sağda solda hemen bir yığın şey satılındı. Tabi ki fiyatlat yükseldi, altınunki de dahil. Ama herşeyin fiyatı daha yüksek olduğundan, kimse eski Bordurya parasını tanımaz oldu...

Her Borduryalı'yı darağacına gönderebilecek bu etkilige EKONOMİ adı verildi.

Tabiki, Numis kendi EKONOMİlerini yürütmek isteyen herkesin canına okudu.

İnsanların parasını almadan önce yüklü vergiler tahsil edilmeliydi.

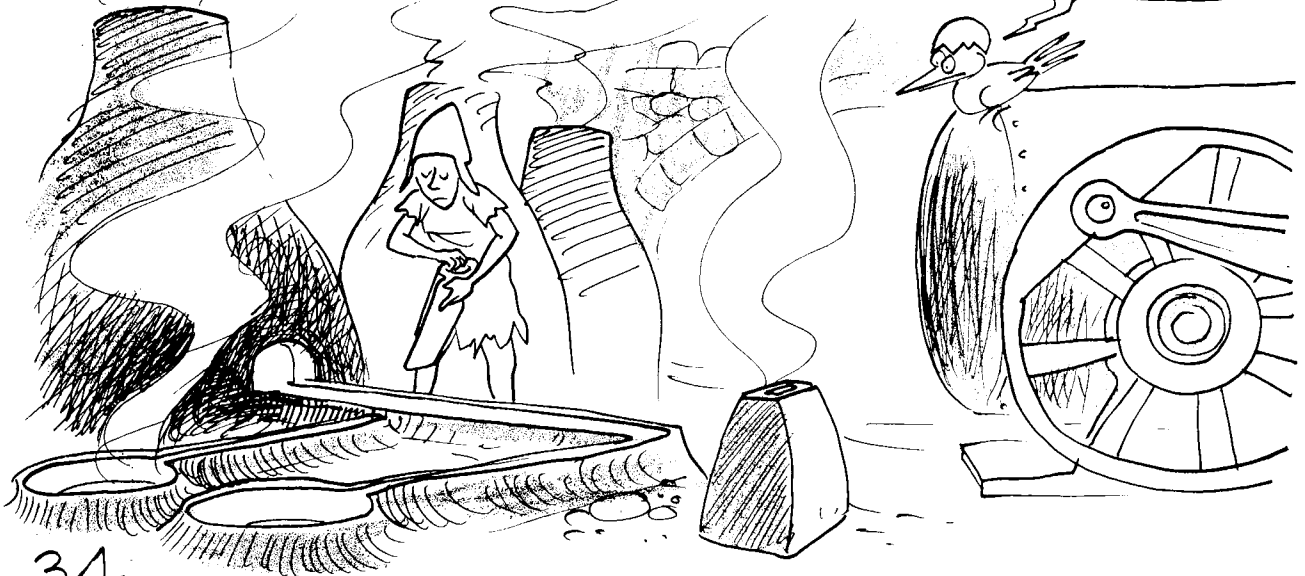
Kaba çirkin bir yöntem

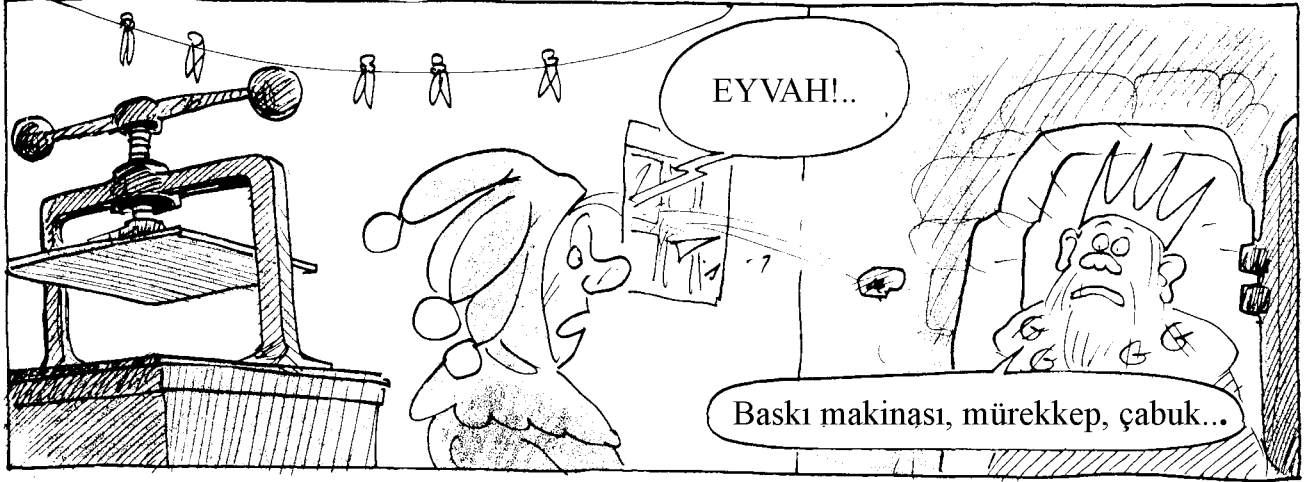
Numis vergi sistemini sürdürdü ancak PARA MİKTARININ kabarması ve kontrol ettiği ENFLASYON sayesinde hiçbir zaman kağıt parasız kalmıyordu. Tabii bu arada fiyatlar arttıkça artıyordu.

Ancak SANAYİ ÇAĞına giren Bordurya'nın ekonomik etkinliği geliyordu. Her yerde Borduryalılar'ın artık işçi olarak çalıştığı fabrikalar kuruluyordu. Bunların bir çoğu Numis ve ailesine aitti. Çoğunu... kağıt parayla satın almış ya da kurmuşlardı.

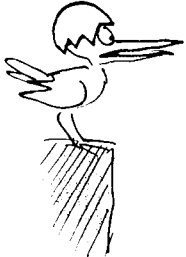
Fiyat artışları işçileri maaş artışları istemeye itiyordu.
Ve arada bir şiddetli protestolarda bulunuluyordu.

Bu da bir süreliğine insanlara daha zengin oldukları izlemine veriyordu.

Eee... sonunda kıydı gulbarlarına

Kazandık!
Kazandık!

İnsanlar alışveriş yapmak için mağazalara akın ediyordu

Aklı fikri KAZANCINI ARTTIRMAKta olan tüccar,
akşamları fiyatlarını yükseltiyordu.

Daha fazla istiyorlarsa, demek ki yeterince pahalı değil, Wall kuralı!

Kominin maaş artışını da
hesaba katmalısın

Durum değiştikçe aynı kalıyor

Aklım ermiyor!

İki yüz gulbar! On yıl önce benim
kazancım beş gulbardı!

Ama fiyatları
gördün mü?

Ne biçim bir devir!

Acaba halimiz ne olacak?

Bayan SOPHIA
Her çeşit iksir

?

Sophia!

Archie!

Ne yapıyorsun?

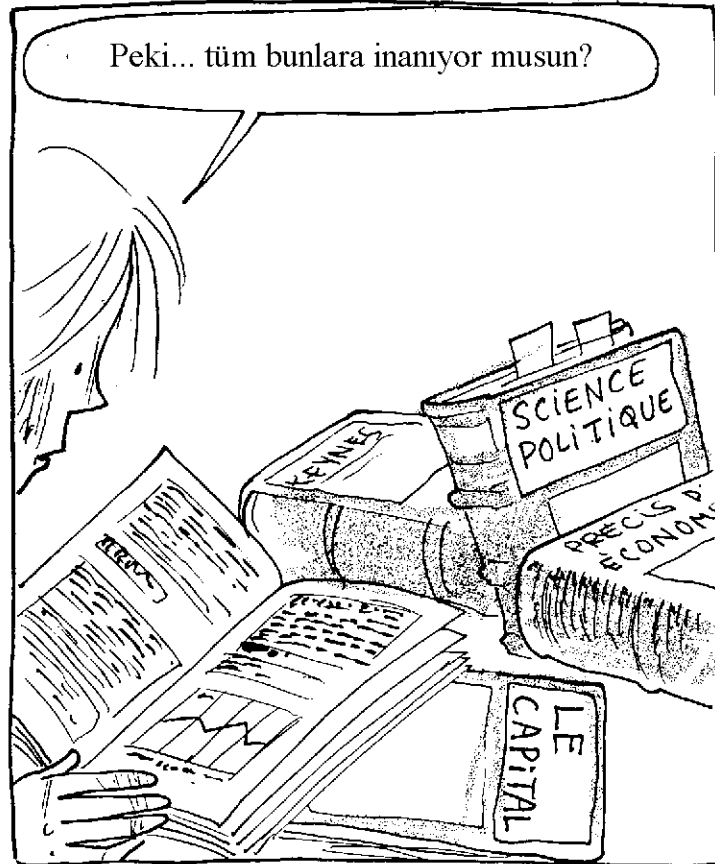
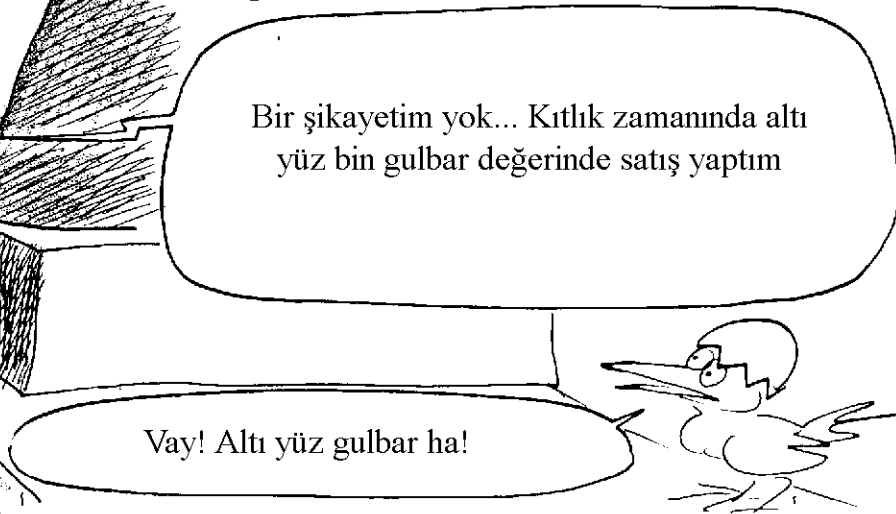
Gördüğün gibi yeni bir meslek
edindim

Paralel bilimler alanında staj

Parapiskolojiye bir
itirazınız mı var?

yani... büyüçülük mü?

Amma abarttın!

Zengin ya da yoksul, paran olduğu sürece
ne önemi var?

HA! HA! HA!

Bu kokmuş dünyada bana göre parayla
satılmıyınmayan bir tek şey var...

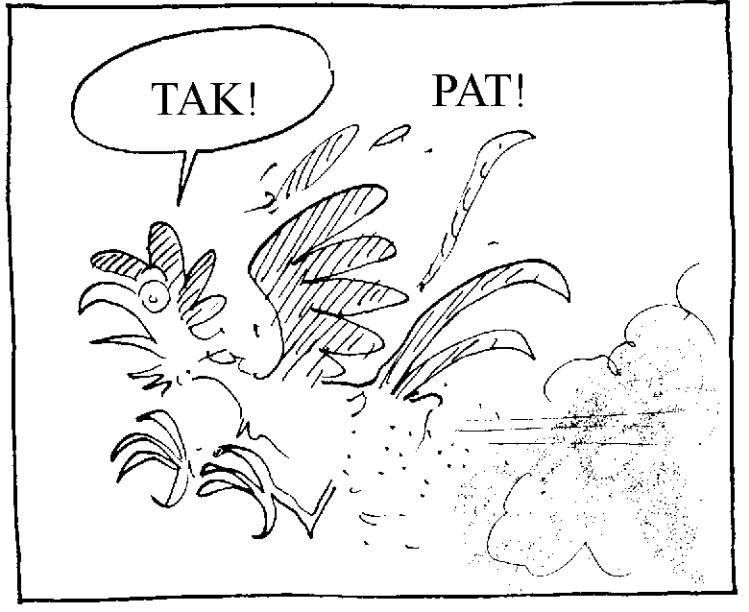
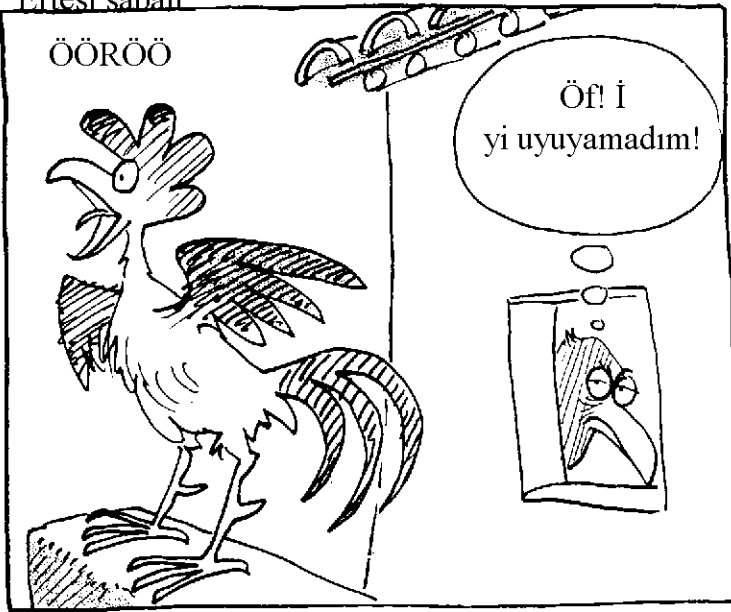
Bil bakalım ne?

Öö... bulamadım

Aa... buldum!

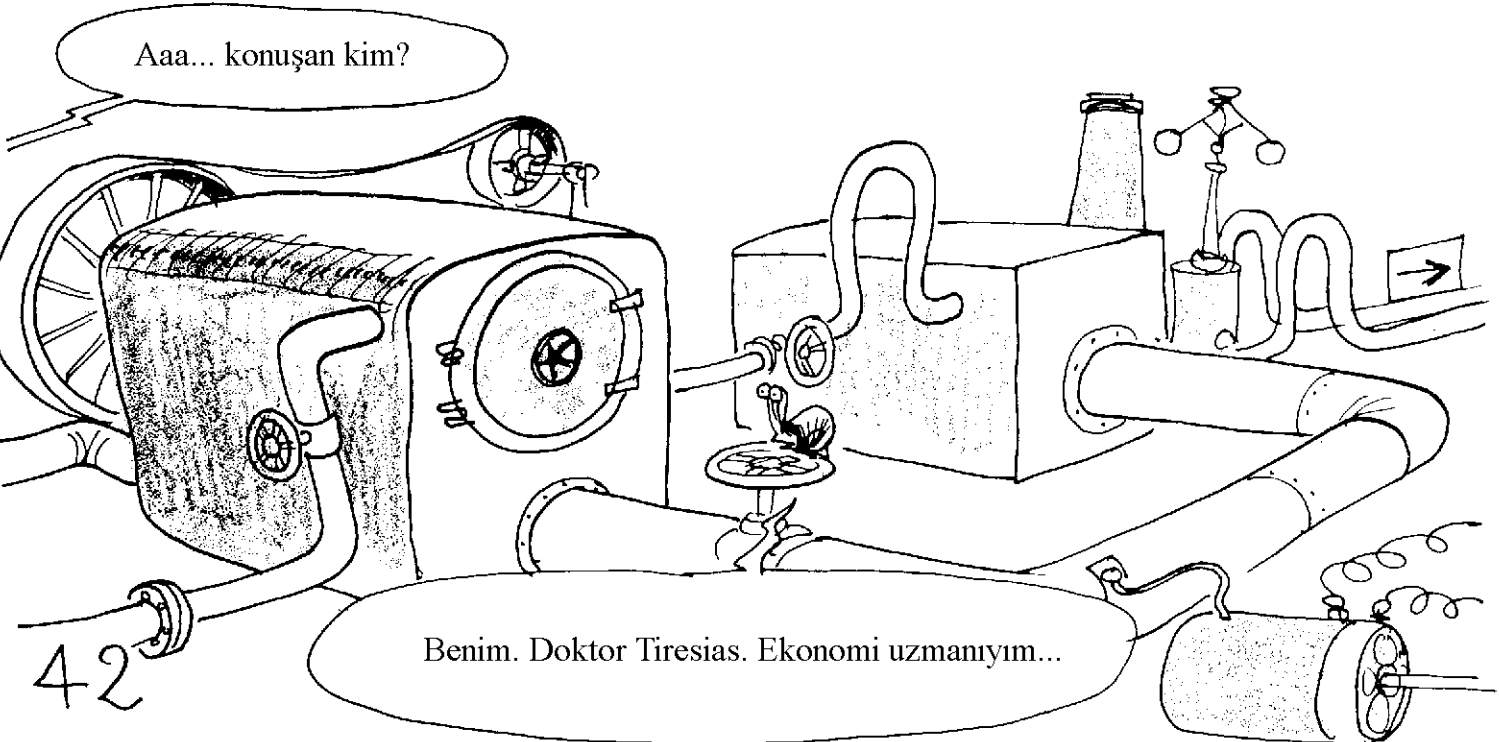
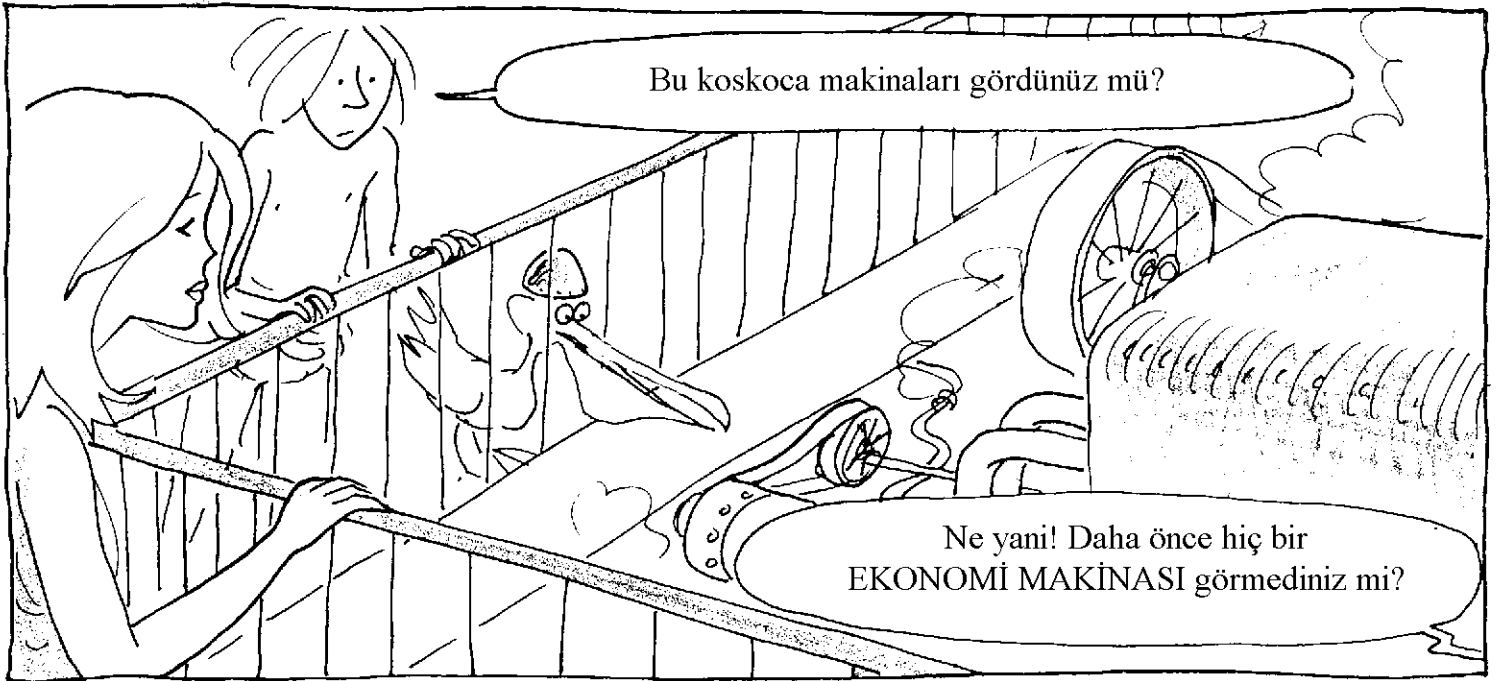
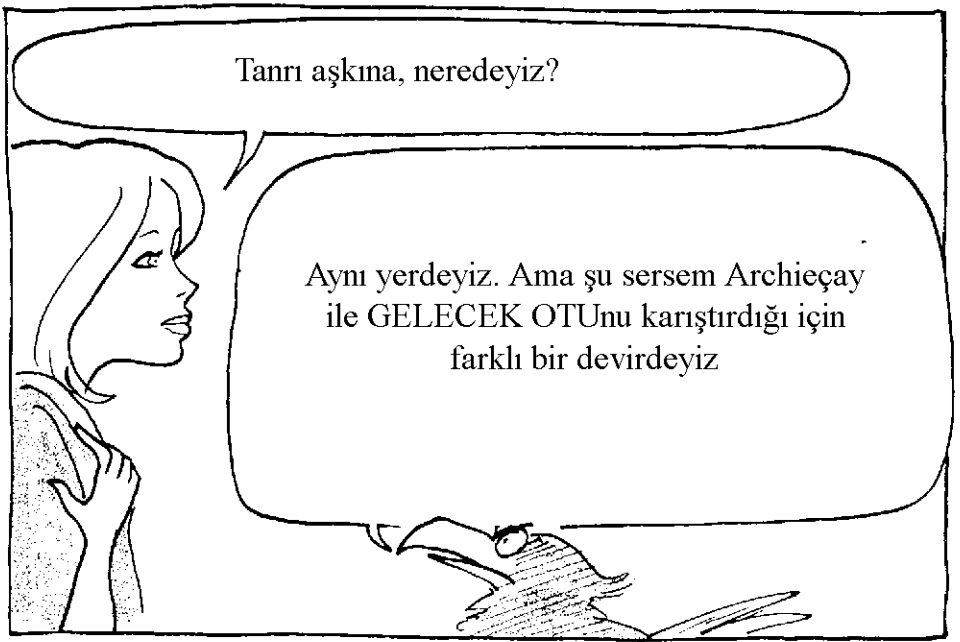
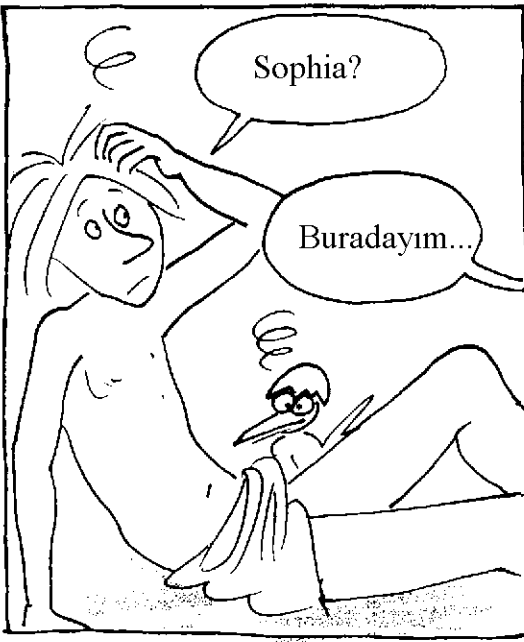
Neyse...

Edep açısından hikayenin bu kısmını
bir perdeyle örtelim...

(*) Ünlü bir simyacı

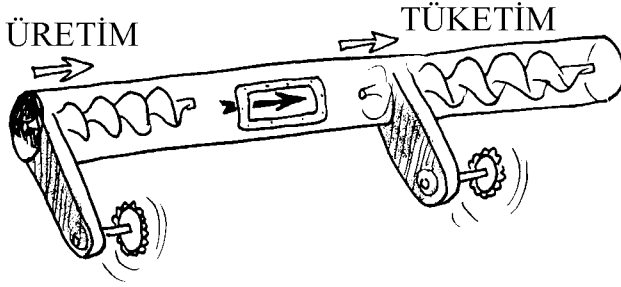

Yani bu makinayı siz mi icat ettiniz?

Allah korusun! Ben bunu incelemekle yetiniyorum

Tüm bu borular da ne?

Bunlar EKONOMİK DEVRELER

Boru hattının içerisinde ekonomi akışkanı MANGIR iki tür vidalı Arşimed pompasıyla hareket ettiriliyor. Geriye iten pompaya ÜRETİM, akış yönündeki emme pompasına TÜKETİM deniyor.

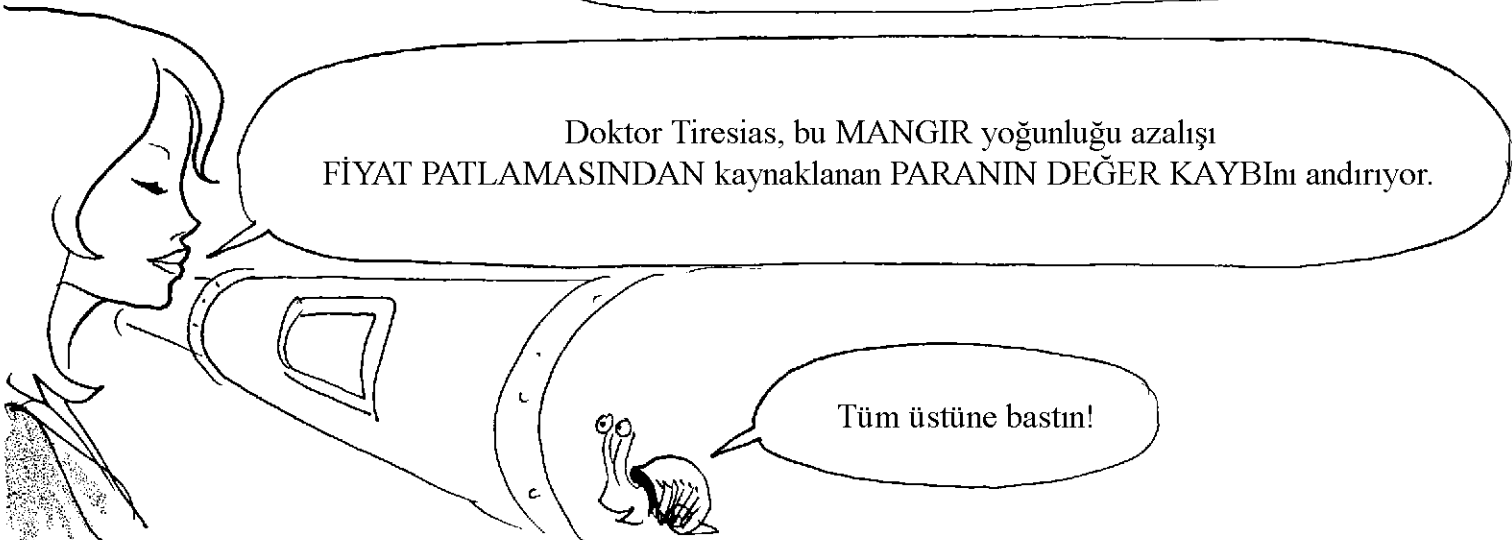
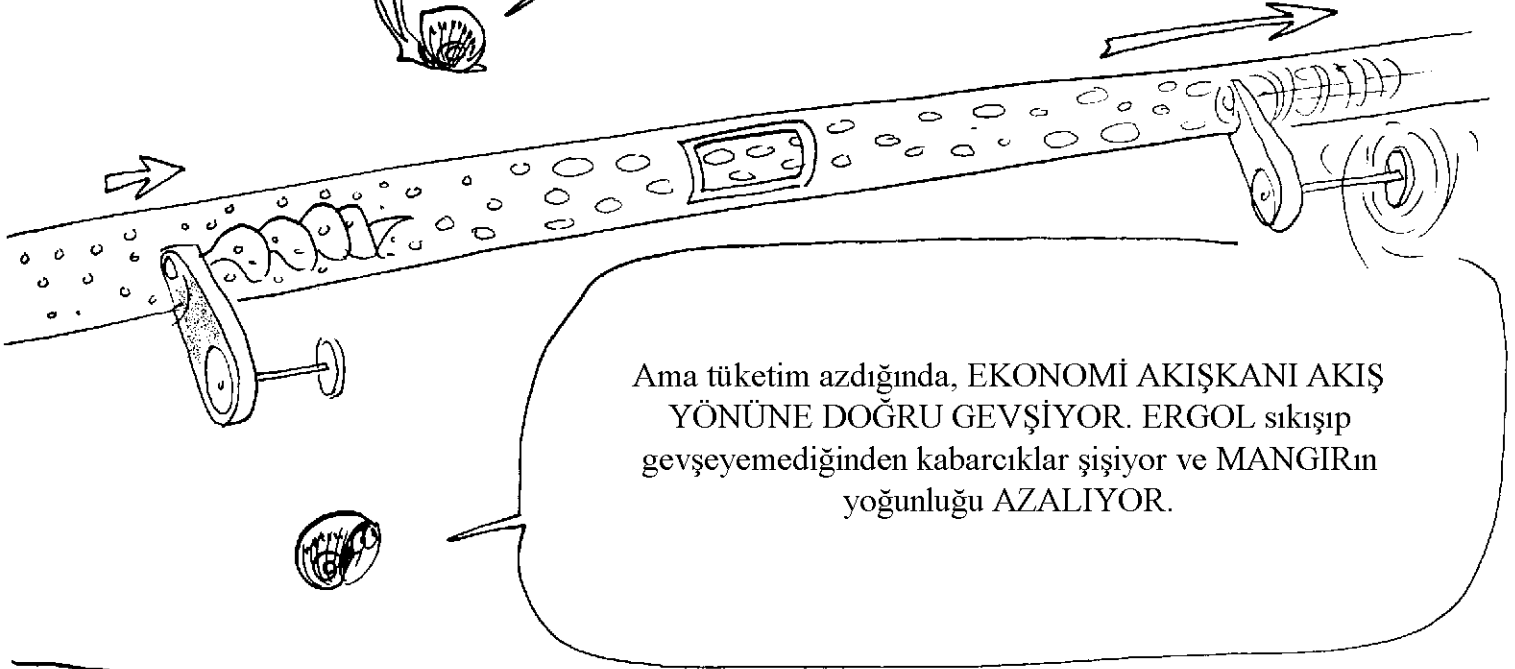
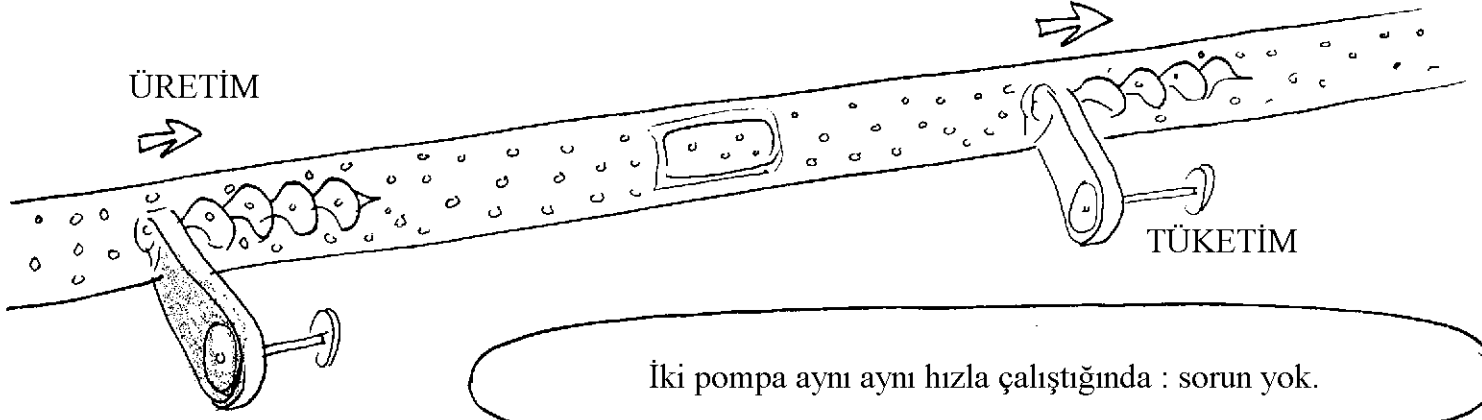
MANGIR ERGOL ve havadan oluşan bir akışkan. ERGOL(*) SIKIŞTIRILAMAZ bir akışkan. Ancak hava kabarcıkları sayesinde MANGIR sıkıştırılabilir.

ÜRETİM ve TÜKETİM pompalarının arasında bulunan bir pencere

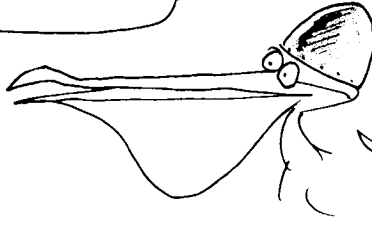
ekonomi akışkanının YOĞUNLUĞUNU ÖLÇMEYİ SAĞLIYOR.

(*) Yunancada çalışma anlamına geliyor.

İLK MANGIRDİNAMİK YASASI

ÜRETİM pompasının hızı ARZ,
TÜKETİM pompasınınki ise TALEP.

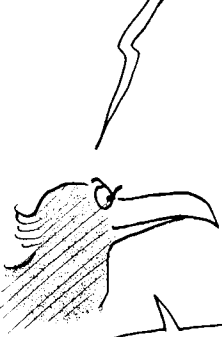

Bu iki hız dengelendiğinde ya da aynı şekilde, yani EŞZAMANDA değiştiğinde FİYATLAR SABİTLENMİŞ oluyor.

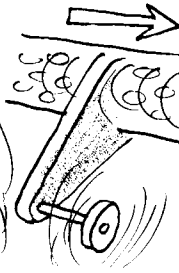

TÜKETİM pompası daha fazla 'çekmeye' başlayınca ve ÜRETİM HIZI takip edemediğinde, MANGIR gevşiyor; yoğunluğu azalıyor ve FİYATLAR YÜKSELİYOR.

Durun...

ÜRETİM

TÜKETİM

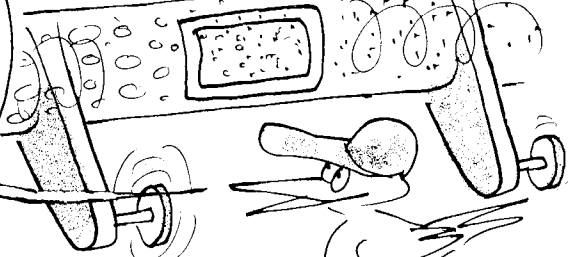

O zaman MANGIR yoğunlaşıyor ve fiyatlar DÜŞÜYOR.

Tüketim artacağına YAVAŞLADIĞINDA ne oluyor, peki?

Aynı şekilde TÜKETİM hızı sabit olduğunda ve ÜRETİM yavaşladığında : MANGIR gevşiyor ve fiyatlar yükseliyor. ÜRETİM hızlanınca AŞIRI ÜRETİM MANGIRı sıkıştırıyor ve fiyatlar DÜŞÜYOR.

ÜRETİM

TÜKETİM

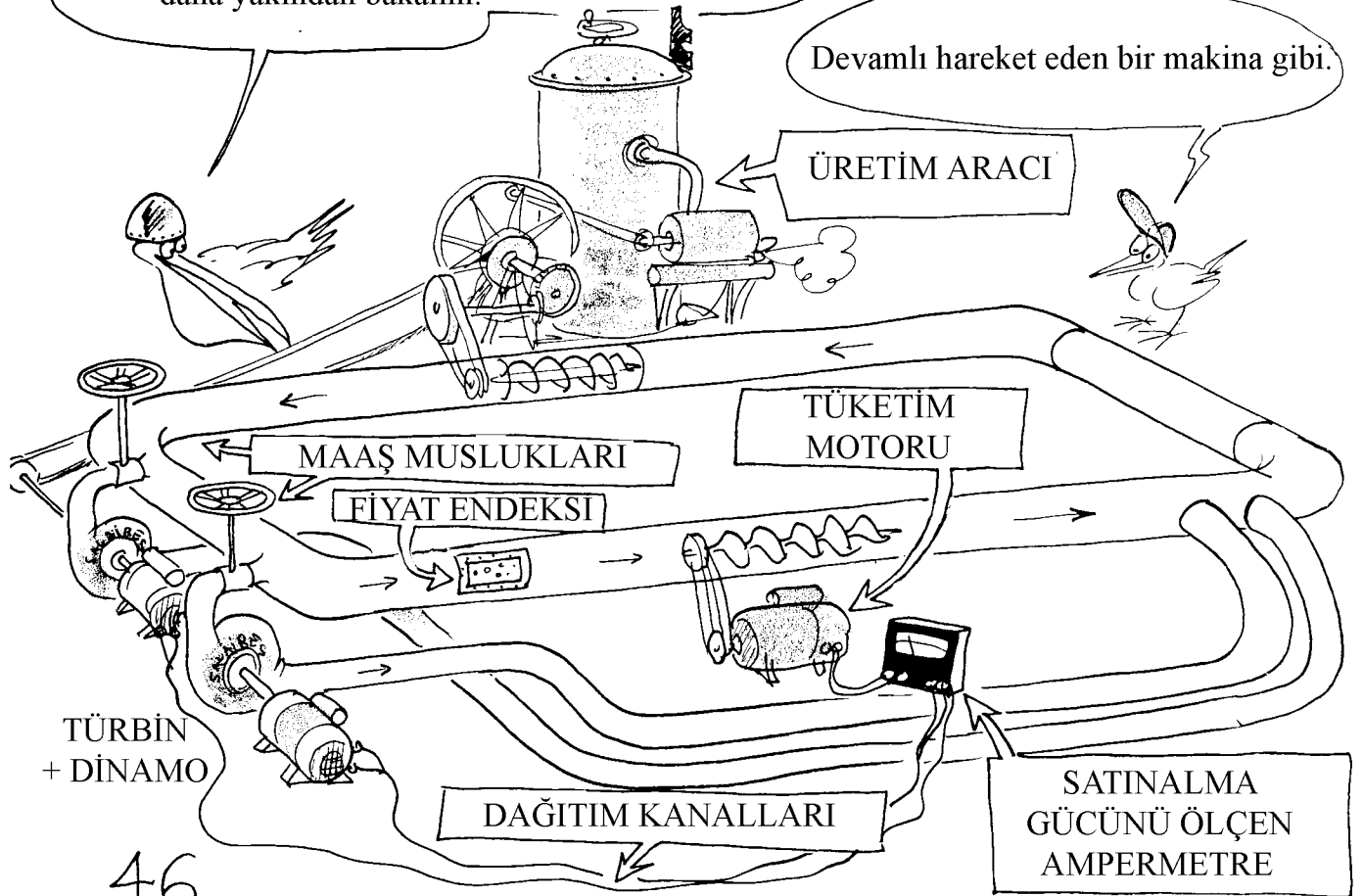
Demek ki, fiyatlar OTOMATİK OLARAK
TÜKETİM ile ÜRETİM yani ARZ ile
TALEBin arasındaki orana bağlı.

ÜRETİM pompasından saniyede
bir MİKTAR ERGOL geçiyor.
Bu MİKTAR AKIMI TÜKETİM
pompasından geçenle aynı.

Ve tüketim pompasındaki ERGOL HACMİ AKIMI ile
ERGOL MİKTARI AKIMI arasındaki orana FİYAT
ENDEKSİ deniliyor.

Bu EKONOMİ MAKİNASINA
daha yakından bakalım.

Devamlı hareket eden bir makina gibi.

Hayır, bu devamlı hareket eden bir makina değil

Benim dediğim...

Borularda sürtünmeler, elektrik hatlarında zararlar oluyor.
Bu bürün sadece ona verilen bir ENERJİ sayesinde çalışıyor.

İKİNCİ MANGIRDİNAMİK YASASI

İkinci magırdinamik yasası şöyle ifade edilebilir : BİR EKONOMİ MAKİNASI TEK BAŞINA VAROLAMAZ

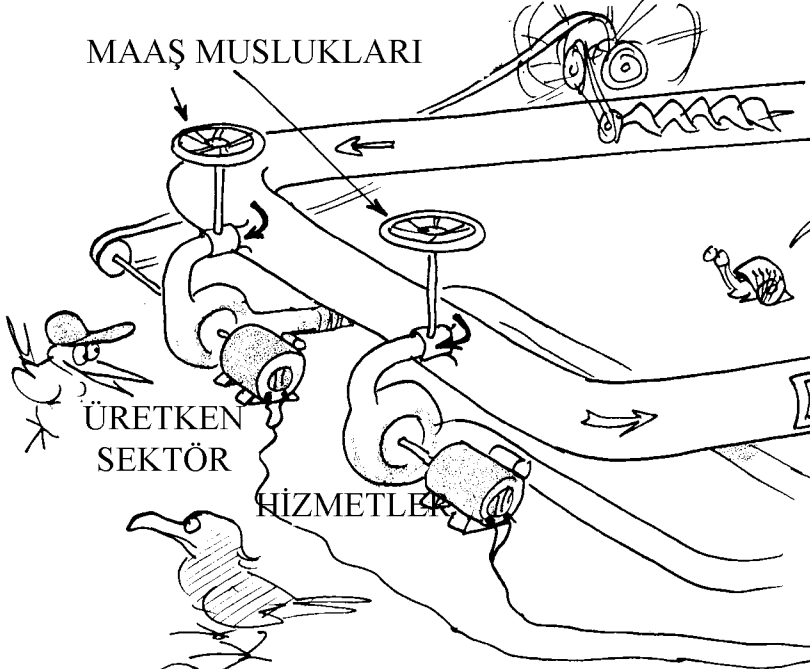
İnsanlar sadece eşyalar alıp satıp dağıtamaz.
Bir yerde hammadelere ve herhangi bir şekilde bir enerjiye dayanan belli bir ÜRETKEN İŞİN yapılması gerekir.

Bu gün gibi ortada

ÜRETKEN OLAN & ÜRETKEN OLMAYAN SEKTÖR

ÜRETİM ARACI

MAAŞ MUSLUKLARI

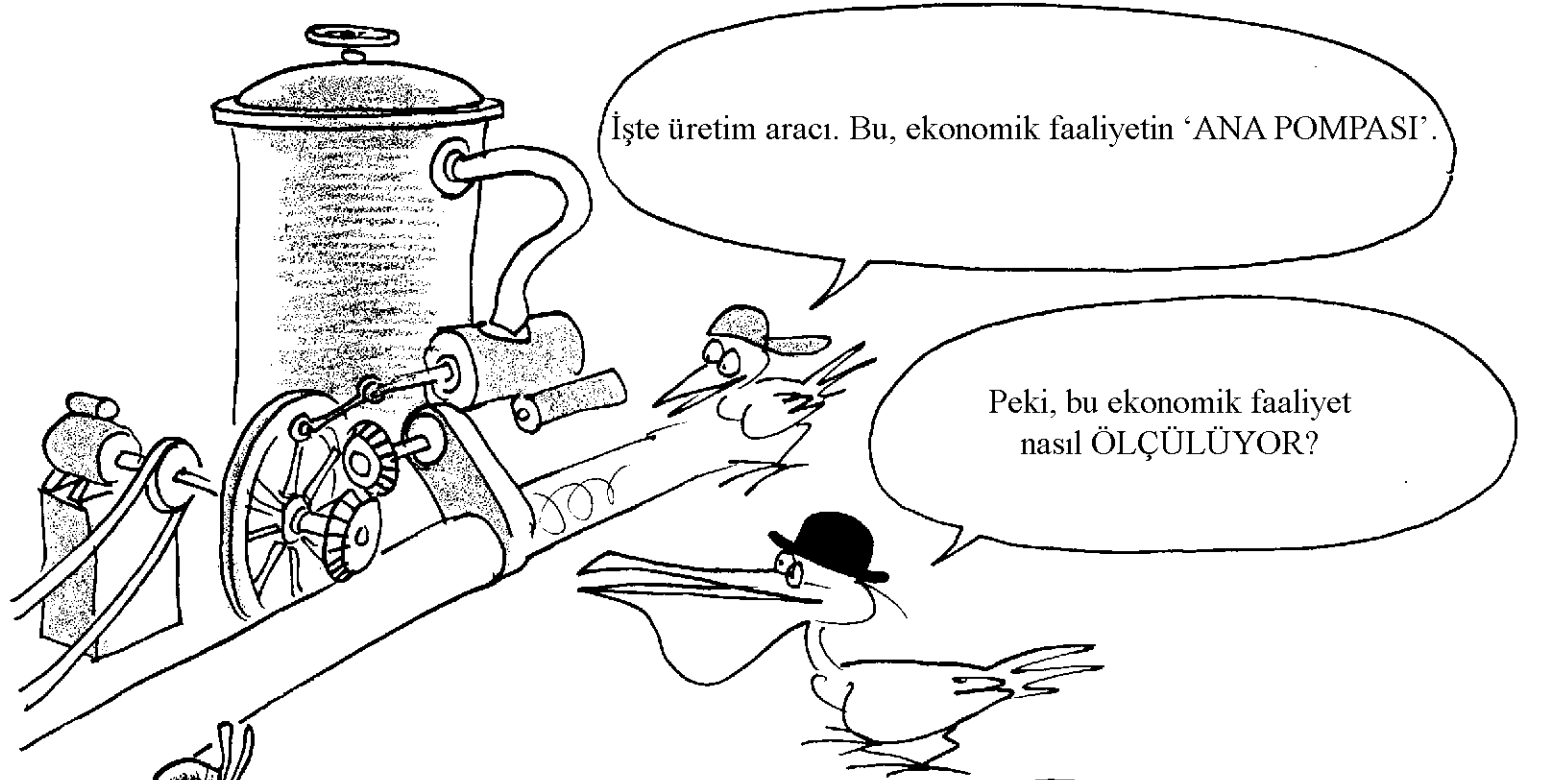

MANGIRın bir kısmı tüketim dinamolarını besleyen maaş türbinlerine sapıyor.

Bunlardan bazıları doğrudan doğruya ÜRETİM ARACINA bağlı olup ÜRETKEN MAAŞ SEKTÖRÜNÜ oluşturuyor.

Yani işçiler yıl boyunca TÜRBİNLİYOR ve bu etkinliğe TÜRBİNLEME[*] deniyor.

Tüm bunlar bana iyi görünüyor.
Peki, sorun nerede?

İşte üretim aracı. Bu, ekonomik faaliyetin 'ANA POMPASI'.

Peki, bu ekonomik faaliyet nasıl ÖLÇÜLÜYOR?

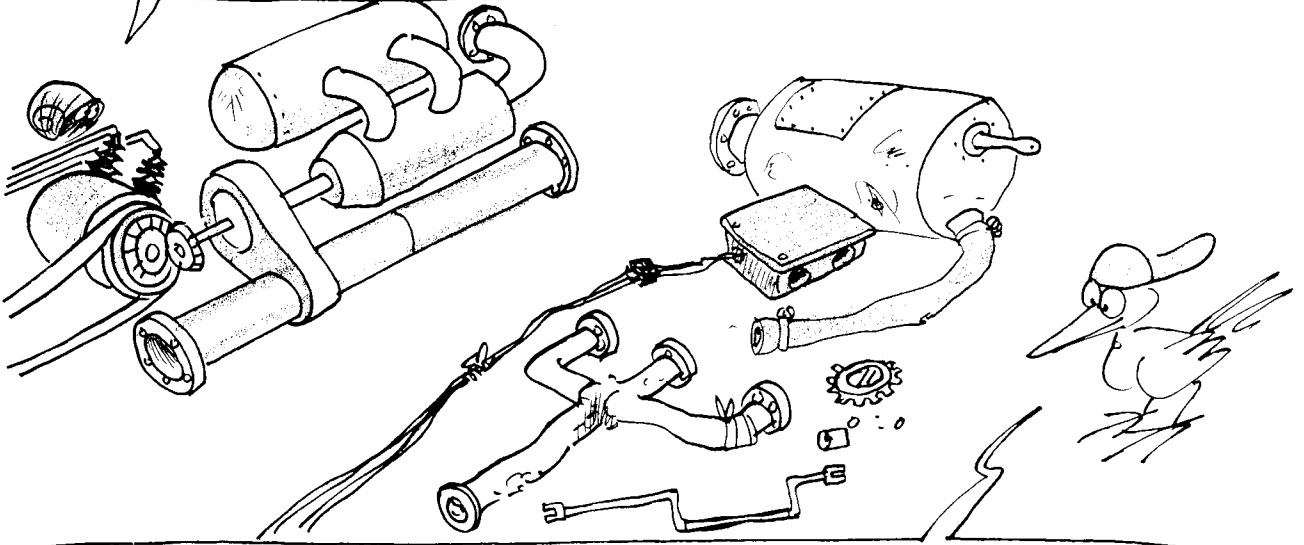
EKONOMİK FAALİYET = $\frac{1}{2}$ ERGOL MİKTARI x (DAĞILIM HIZI)²

Kısaca, CANLI GÜÇ

Bu EKONOMİK BASINCIN ölçü birimi BAR'dır.

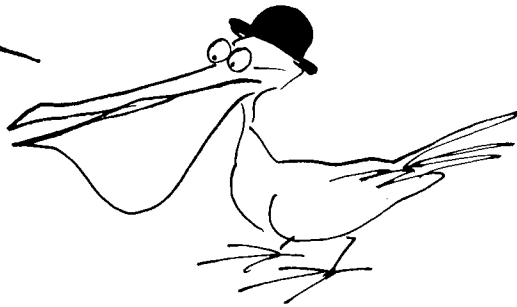
Tahmin edeyim, bu basınç da BAROMETRE ile ölçülüyor, değil mi?

Ekonomik faaliyeti arttırmak için ERGOL MİKTARINI yani YAPILAN İŞ MİKTARINI arttırmak mümkün. Ancak bu çalışmanın nasıl kullanıldığı, dağıtıldığı, VERİMLİLİK de bir o kadar önemli.

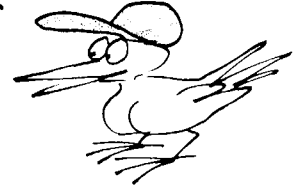
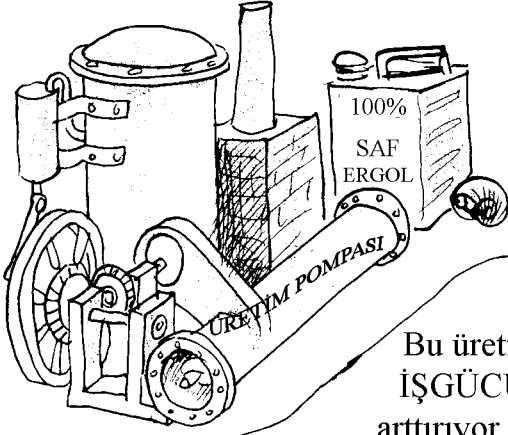
Evet, dah büyük, daha modern. Boruları daha geniş çaplı ve elektrikli parçaları çok daha iletken bir makineye geçmek, eski tesisatları iki ya da üç katına çıkarmaktan daha iyi.

Bir şeyi hala anlamış değilim :
ekonomi makinasında MANGIR
HACMİNİ belirleyen ne?

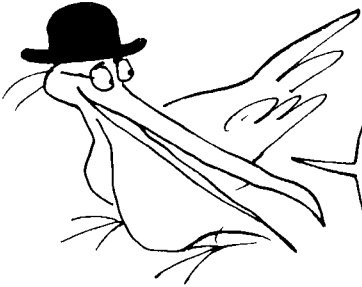

BÜYÜME VE PARA MİKTARI

Bir EKONOMİK SİSTEMİN GERÇEK durumunu içinde dolaşan ERGOL miktarı gösterir. Bu MANGIRın yoğun kısmı, yani İŞGÜCÜ, ile bu ERGOLün DOLAŞIM HIZının toplamına eşit. Makinaya yeni bir ÜRETİM birimi eklersek ne olur?

Bu üretim aracı ERGOLle dolu teslim ediliyor. Bu nedenle de İŞGÜCÜ artıyor ve doğal olarak MANGIR YOĞUNLUĞUNU artırıyor (ve de fiyatları düşürüyor). Demek ki büyüme sürecinde birkaç kabarcık eklemek, yani FİYAT SABİTLİĞİNİ korumak için PARA HACMİNİ arttırmak normal.

Ve aslında, bahse girerim her seferinde biraz daha kabarcık ekliyorsunuz ki bu da maaş artışlarını giderilmesi ile kendini gösteriyor.

Peki, diyelim ki büyüme sürecindeyiz. Max sen üretken sektörünün işçisini canlandıracağını, ve sen Albert üretken olmayan sektörün

Niye üretken olmayan sektör?

Yani HİZMET SEKTÖRÜ ile İDARELERİ temsil edeceksin

Şimdi... ekonomi makinasına yeni bir üretim birimi eklendi. İşe yarıyor. Ekonomik basınç göstergesinde oniki bar arttı.

Bu birimin çalışmaya başlaması İSTİHDAM sağlayıp İŞSİZLİĞİ azaltacak. Ancak işçilerin istekleri daha da kuvvetlenecek.

Akım artışı istiyoruz!

Peki, akımı arttırıyorum.

FİYATLAR...
tamam... yavaş...

Yeğlilik yükseliyor.
DAĞITIM KANALLARINDA
fazla zarar yok

Dağıtım pompasındaki ERGOL
akımı arttırıyor. YAŞAM DÜZEYİ de
öyle.

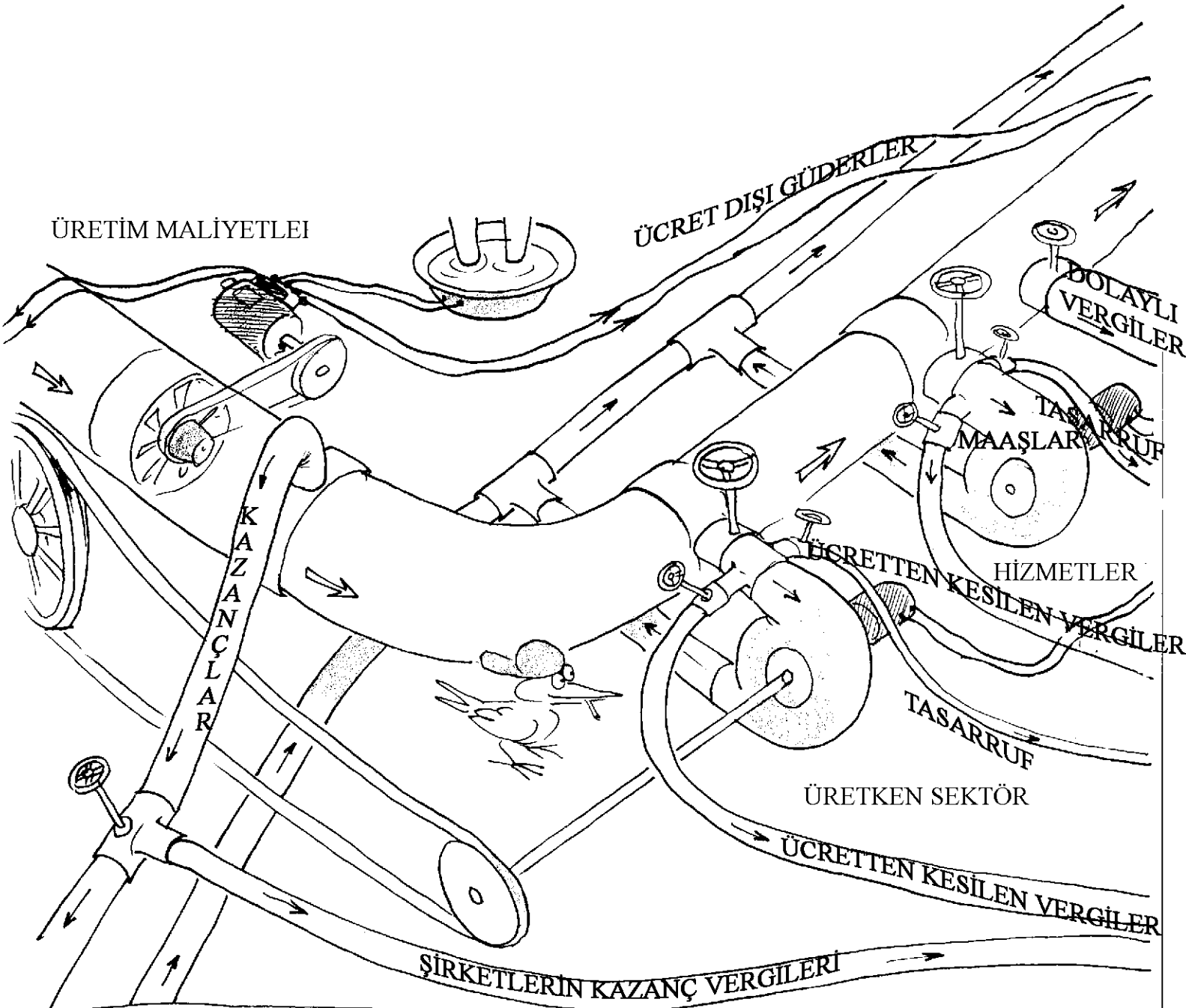
Ama bu yeni birim tek başına ortaya
çıkmadı değil mi?

Haklısın İNOVASYON'u
etkinleştirmek ve ÜRETİM aracını
MODERNLEŞTİRMEK için
MANGIRın canlı gücünün bir
kısımını ayırmalı

YATIRIMLAR

SERMAYE, KAR, VERGİ, TASARRUF

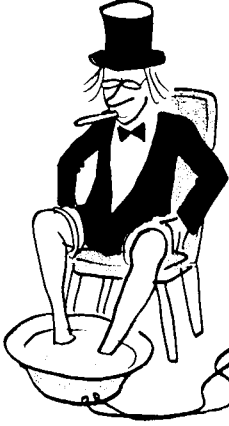

MANGIR dolaşımı çok sayıda saptmaya ve çeşitli gider zararlarına uğruyor. Üretim pompasının hemen girişinde, ERGOL bir jeneratörlü TÜRBİN harekete geçiriyor. Bu şekilde elde edilen enerjinin bir kısmı ÜCRET DİŐİ GÜDERLER adındaki bir gider kanalına yollanıyor. Bir kısmı ÜRETİM MALİYETLERİne giderken geri kalanı Bay MANGIRYAPAN'ın ayak banyosunu ısıtmaya yarıyor.

İşte bir tarafta
Bay MANGIRYAPAN

Diğer tarafta ise
ÜCRET DIŞI GİDERLER

SOSYAL SİGORTA

EMEKLİ MAAŞLARI

AİLE YARDIMI

İŞSİZLİK YARDIMI

SERMAYE

Bay MANGIRYAPAN MANGIRI bir
gelişme küpünde stoklayur ve böylece
ERGOLün kinetik enerjisini potansi-
yel enerjiye, SERMAYEeye
dönüştürüyor

VERGİLEME SONRASI KAZANÇ

TASARRUF

KREDİ

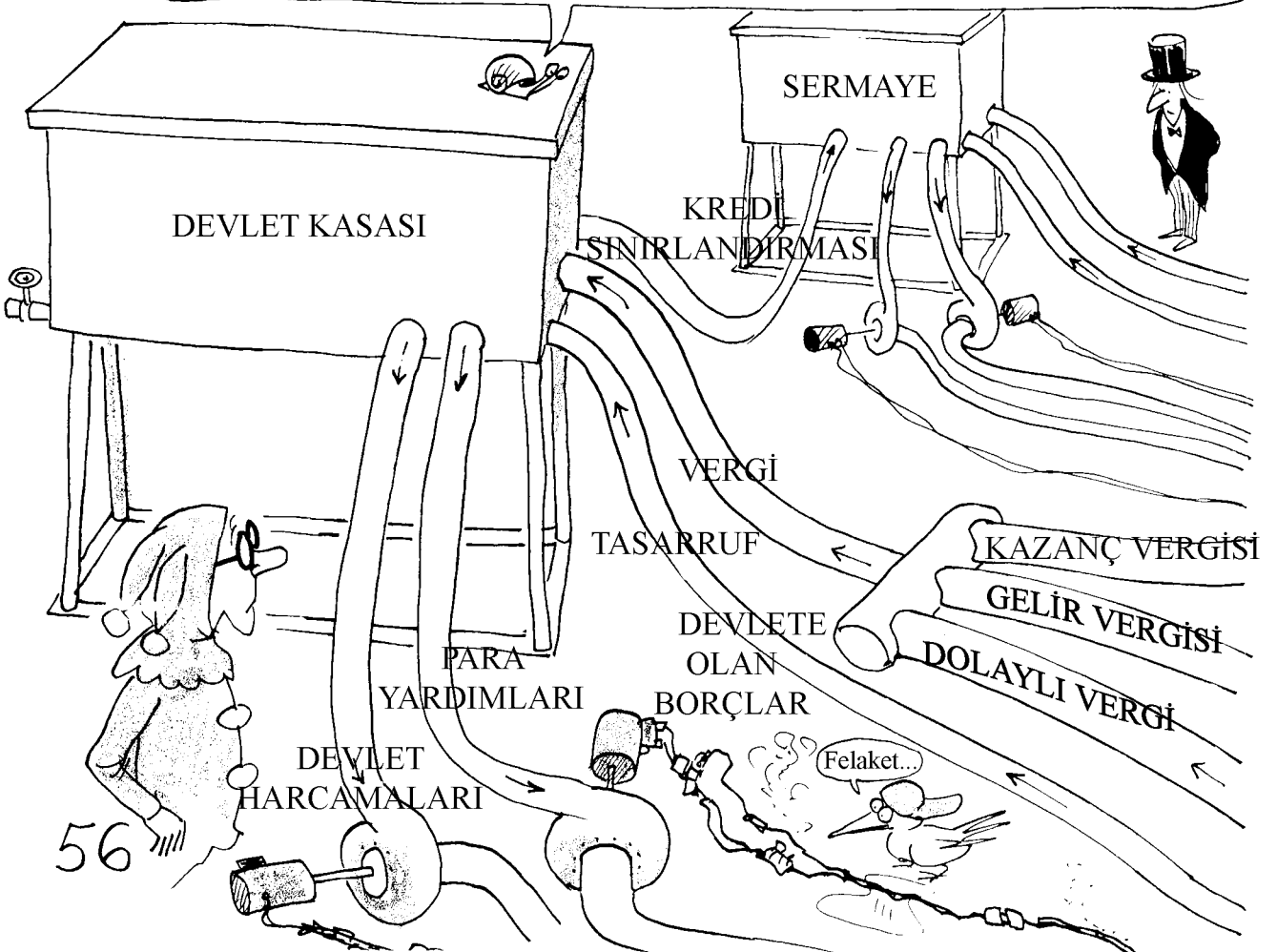
YATIRIMLAR

DEVLET BANKASI
KREDİSİ

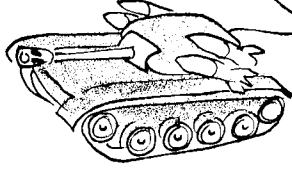
SERMAYE deposu VERGİLEME SONRASI KAZANÇ ve TASARRUF adında bir şeyle doluyor.

Tersine bu gelişme küpündeki MANGIR jeneratörlü iki türbine gönderilebiliyor. Bunlardan biri inovasyon ve modernleşme makinemi dolduruyor. Diğerine TİCARİ KREDİ deniyor.

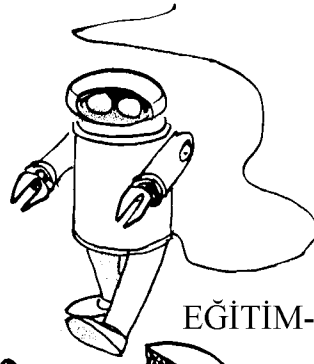
MALİYE YAKANI'nın da buna benzer bir kasası var. Bu kasayı VERGİ ile dolduruyor. Önce bir ŞİRKETLERİN KAZANÇ VERGİSİ, derken DOLAYSIZ bir GELİR VERGİSİ topluyor. Son olarak da TÜKETİM POMPASININ çıkışında DOLAYSIZ bir VERGİ kesiyor, örneğin KATMA DEĞER VERGİSİ.

Ah işte
DEVLET HARCAMALARI

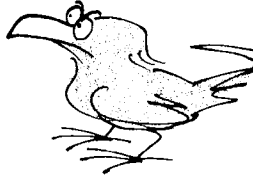
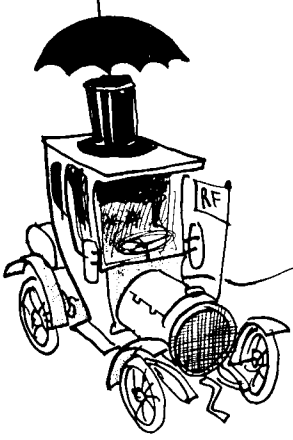
ORDU

EĞİTİM-ARAŞTIRMA

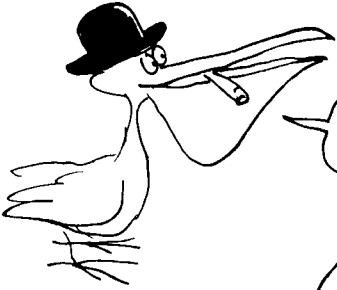

SOSYAL YARDIMLAR

Tahmin edeyim bu dq
DEVLET ARABASI

Peki TASARRUF ile KREDİ
nasıl işliyor?

Tüm bu gelişme küplerinin, SERMAYE ile DEVLET KASASININ, genel işlevleri DÜZENLEME. ÜRETİM ve TÜKETİM arasındaki sürekli etkileşiminden dolayı EKONOMİ MAKİNASININ DENGESİZ olduğunu ve TÜKETİMİN azıp FİYATLARI arttırmaya meğilli olduğunu gördük.

Bu nedenle işçiler MANGIRLARINI bu iki gelişme
küpüne koymaya teşvik ediliyor...

Ekonomimizin bu harika büyümesine katılmamanız için hiçbir neden yok. MANGIR kúpúmde size kendi MANGIRINI koyabileceğiniz özel bir hane (*) sunuyorum. Böylece seviye SERMAYE hacminin artışıyla aynı olacaktır.

Bunun hiçbir tehlikesi yok. Size belli bir senelik gelir güvencesi veriyorum. MANGIRınız çalışsın.

Bu mevduatlar sayesinde yatırım yapıp ekonomi makinamızı modernleştirebiliriz

MANGIRınızı emin bir yere koyun. GELECEĞİNİZİ düşünün. Size belli bir senelik gelir güvencesi veriyorum. Ve tasarrufunuzu yeterince uzun zaman bana emanet ederseniz, size vergileriniz konusunda size ufak bir kolaylık tanırım!

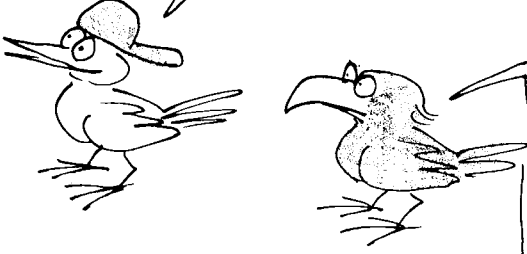
Mevduatlarınız sayesinde yatırım yapıp ekonomi makinamızı modernleştirebiliriz

Hımm...

(*) Özel bankalar, hisse senetleri.

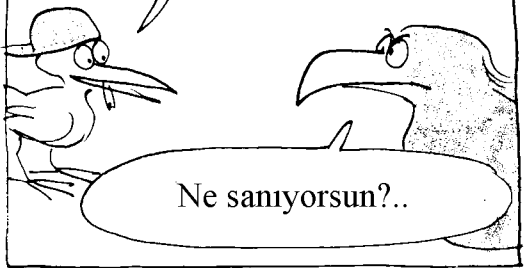
BİR SÜRE SONRA

Bize pek birşey vermiyorlar. Ama gördün mü biraz hacim kazandık.

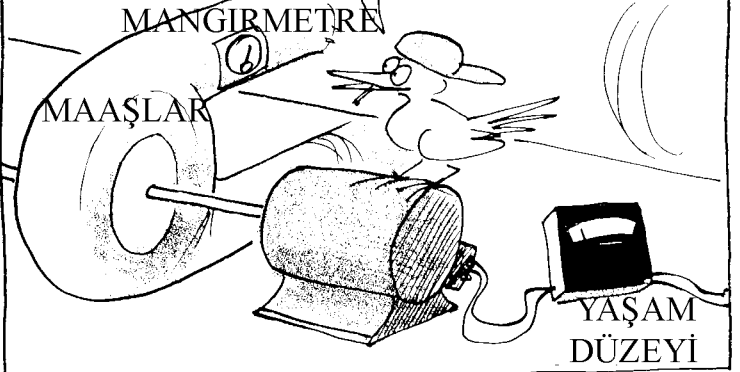
Çok safsın. Ekonomi faaliyeti geliyor. Yeni üretim birimlerinin çalışmaya başlaması toplam ERGOL miktarını arttıyor. Ancak içine o kadar fazla kabarcık katıyorlarki MANGIRIN yoğunluğu durmadan azalıyor. Ve sonuç olarak kaybeden sen oluyorsun.

Yani tasaruffum, ERGOL miktarı, karışımın yoğunluğu arttacağına AZALİYOR mu demek istiyorsun?!?

Ne sanıyorsun?..

Ama maaşlarımız arttı. Akımlar neredeyse ikiye katlandı! Bak...

Ama türbinlediğin HAVA, yoğunluğu gitgide azalan bir MANGIR. Yeğİnliğe bir bak!

TÜKETİM POMPASI

Çok az artmış...

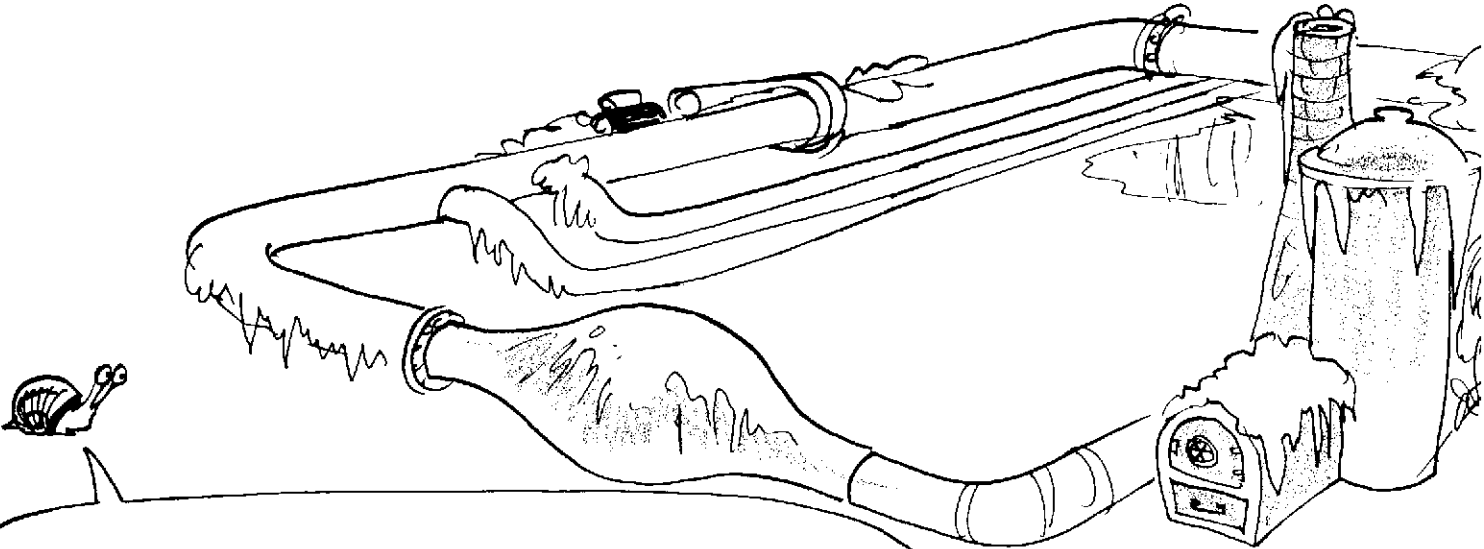
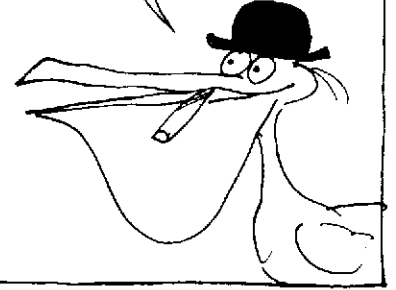
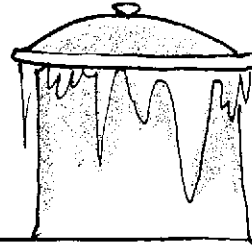
Gerçek EKONOMİK BÜYÜME, toplanan MANGIR hacminin değil de içindeki ERGOLün artmasıyla gerçekleşiyor. Ayrıca YAŞAM DÜZEYİNİN artması AKIM (maaş) değil YEĞİNLİK (SATINALMA GÜCÜ).

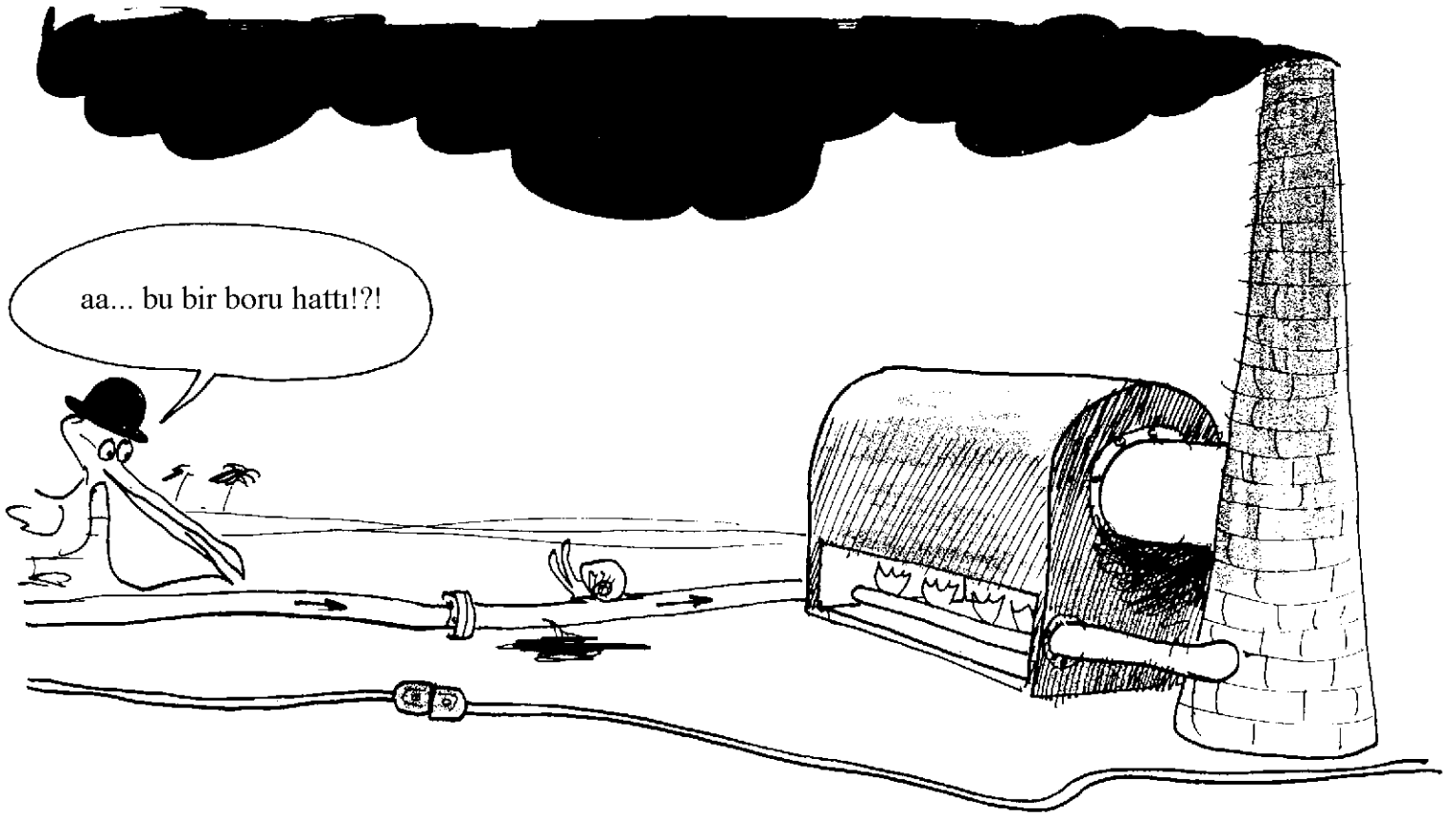
MANGIR biriktirmenin başka bir yolu yok mu?

MANGIRı DEĞİŞMEZ
MİKTARDA biriktermek için onu
DONDURMAK yeterli

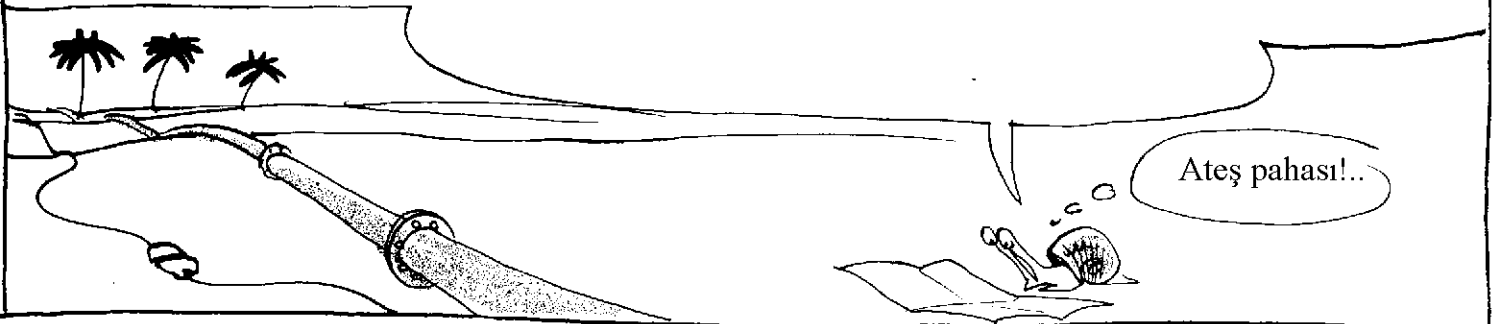
HARİKA FİKİR! Tasarrufları kemiren bu
felaket ENFLASYONu önlemek için
herşeyi dondurmak yeterli!

Ama o zaman da MANGIR AKIŞKAN olma yararını yitiriyor.
SERMAYELERİN DONDURULMASI ekonomi makinasını tikiyor.

Ekonomi makinasının kazanı uzak kurak bir bölgeden gelen bu değerli sıvıyla ısıtılıyor. Bu sıvıyı getirmek için büyük miktarda enerji sarfetmek gerekiyor (PETROL FATURASI)...

Karşılığında çölden gelen bir hat yavaş yavaş tüketim pompasını dolduruyor (İHRACAT) (*)

(*) EKONOMİNİN ULUSLARASILAŞMASI yakında başka bir albümde ele alınacaktır: ULUSLARASI ENFLASYON

PETROL ŞOKU

İşte bay YAKAN

Mektuplara bir bakalım

Amanım...

Eyvah!..

Fiyatı yükseltmişler!

Hey! Ayak banyom soğuyor!

Bu normal. ÜRETİM MAALİYETLERİ hattındaki tüm cereyan kayboluyor.

ÜRETİM MAALİYETLERİ

ÜCRET DIŞI GİDERLER

Hey, millet! Güç kaybediyoruz
ve basınç düşüyor

Ne oluyor?

Mangıryapan KAR
SAĞLAMAYAN üretim birimlerini
kapattı.

İŞSİZLİK artıyor

Ne yapıyorsun?

Fiyatlar artmadan satılmak daha
iyi. TASARRUFumla
KREDİ alıyorum.

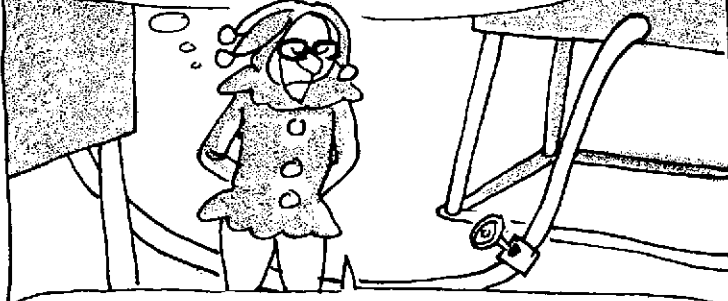
Peki, Mangıryapan ne yapıyor?

Ne yani Mangıryapan sahte para mı yapıyor?

Bence çaktırmadan deposuna biraz hava
sokuyor (KREDİ ENFLASYONU)

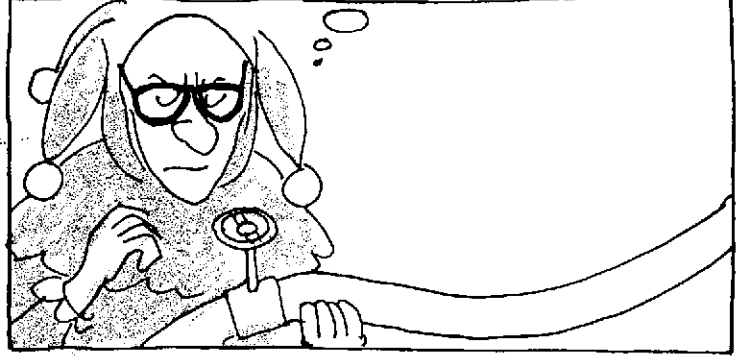
Tam olarak değil... Ama bu BANKA SİSTEMİ,
tüm bu belgeler, kredi borçları... tüm bunlar
sonuçta paraya oldukça benziyor. Ve bir gün
Mangıryapan'ın deposunu boşaltırsak büyük sür-
prizlerle karşılaşabiliriz...

KREDİye başvurulması ve GÜVEN kaybı
TÜKETİMİ azdırdı, fiyatlar AŞIRI ARTIYOR...

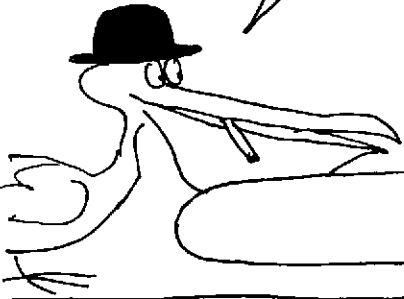

Bu krediye hücumu durdurmalı

Mangıryapan insanlara fazla MANGIR borç
veriyor. Bu arada... ben de ona borç veriyorum.

Demek herkes herkese borç mu veriyor?

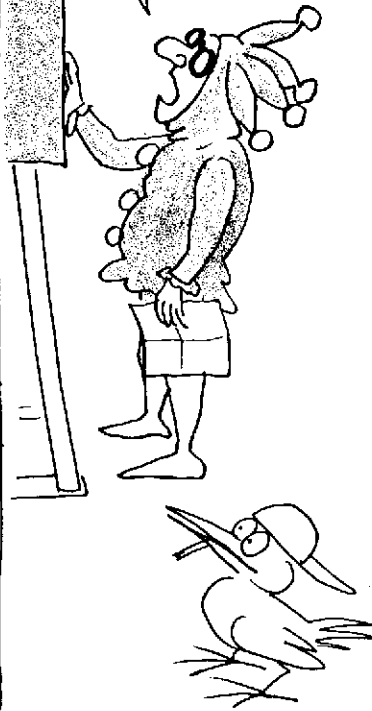
Tüm bu borçların büyük kısmı hava

Kredisini kısayım da, her önüne
gelene borç vermeden önce
biraz düşünsün...

Hey, peki ya
yatırımlar!!

Tamam. Bu kredi olayını belki biraz durdurduk.
Ama DEVLET KASASI büyük kayba uğruyor...

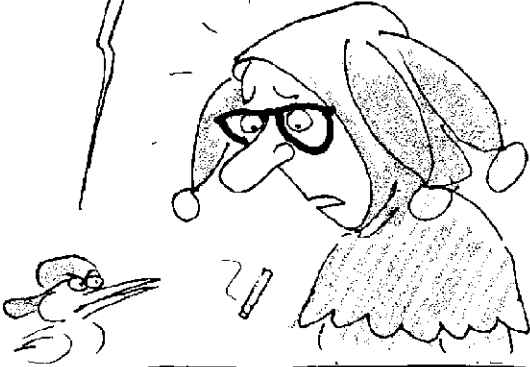

Ne yapmalı? Dolaysız vergileri mi
arttırsak?.. veya dolaylı vergileri?..
ya da şirketlerin kazanç vergilerini?..

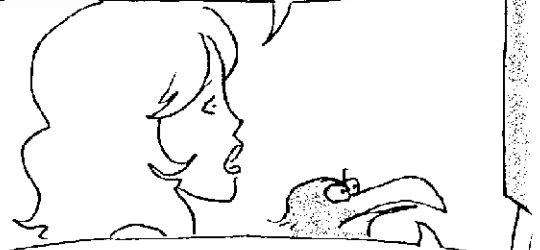

Tüm vergileri...

Akım artışı istiyoruz!

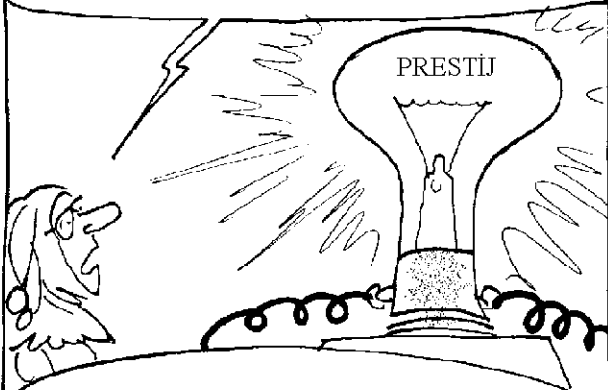

Bay YAKAN, borulardaki basınç düşüyor,
BAROMETRE değer kaybediyor

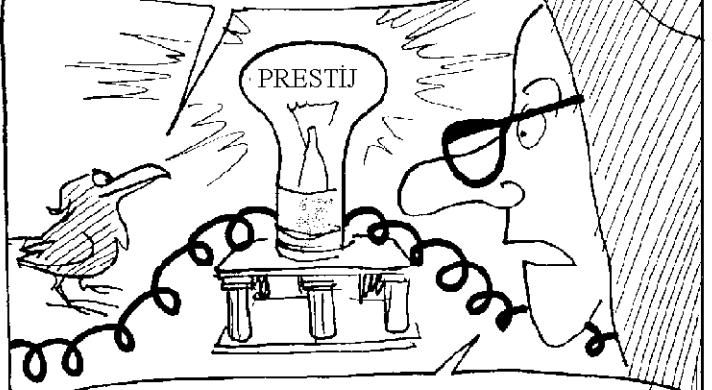
Aa, kasa neredeyse bomboş!

Kim koydu böyle birşeyi buraya!?!

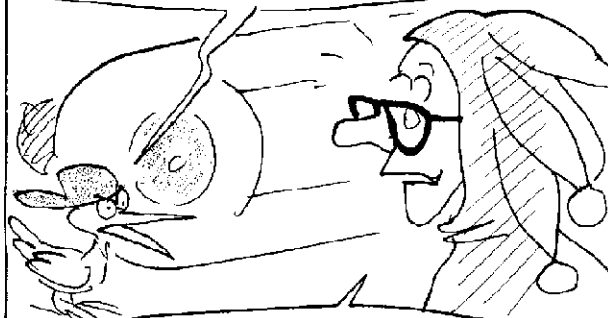
Bu, devlet kasasıyla çalışan koca
bir elektrikli lamba.

Böylece herkes bizi
uzaktan görebiliyor

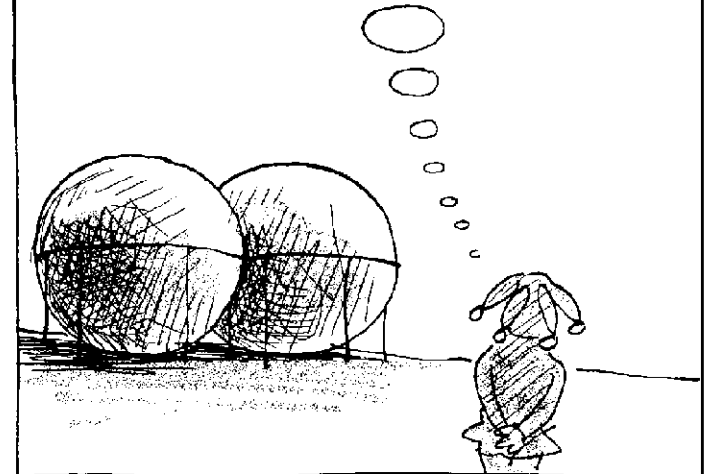
Ne!?! Hemen kapatın şunu yoksa yanarız!

AKIMı artışı yapmazsanız
TÜRBİNLEMİYİ bırakırız

Tamam... tamam... hemen

Tek bir çare kaldı

YAKAN ne yapıyor?

MANGIR devresine dev depolar takıyor

ve DEVLET KASASInı
dolduruyor.

Bu depolar kocaman görünüyor.
Bu beklenmedik ve güven verici.
Ama içinde ne var acaba?

Valla, bilmiyorum

İşte sonunda akım artışları
geldi. Hele şükür!..

VRAUUUR

Yeğimliğe bak!
Tüketim pompası acap iyi çalışıyor

Hey! Dikkat! Fiyatlar!!!

Aman, boşver, makina daha iyi çalışıyor,
pompalar verimli.

Evet, ama bak: yağınlik her yerde azalıyor!

Bu normal değil! Deli gibi türbinli-
yoruz ama işe yaramıyor.

Bay YAKAN ekonomi akışkanımın
içine ne koymuş olabilir!?!

Gidip şu meşhur depolara bir bakalım

Bir kapı mı?

Girelim

BOŞ!!!

Yani bu depolar da mı ŞİMDİDEN boşalmış demek istiyorsunuz?

Hayır, onlar HEP BOŞTULAR!

Bir çeşit EKONOMİK BOŞLUK mu?

tam bir HİÇ mi yani?

İşler kötü gittiğinde tüm YAKANLAR aynı şeyi yapıyor. Devrelere kocaman bir HAVA kabarcığı katıyorlar. İlk başta bu MANGIRda bir nevi KAMÇI ETKİSİ yaratıyor.

Ancak herşey homojenleşiyor ve sonuçta MANGIR yoğunluğunu yitiriyor.

Fiyatlar yükseliyor.

TASARRUF değer kaybediyor

SERMAYE de...

MANGIRYAPAN!

Tüh, benim de tasarrufum gidiyor.

Sermaye kaçıışı!
Vay düzembaz vay!

Tam zamanında gelmişiz!..

Mangıryapan, sermayenize
ihtiyacım var

Çocuklaşmayın!

Nerede bu?

Ne!
dondurulmuşlar!!!

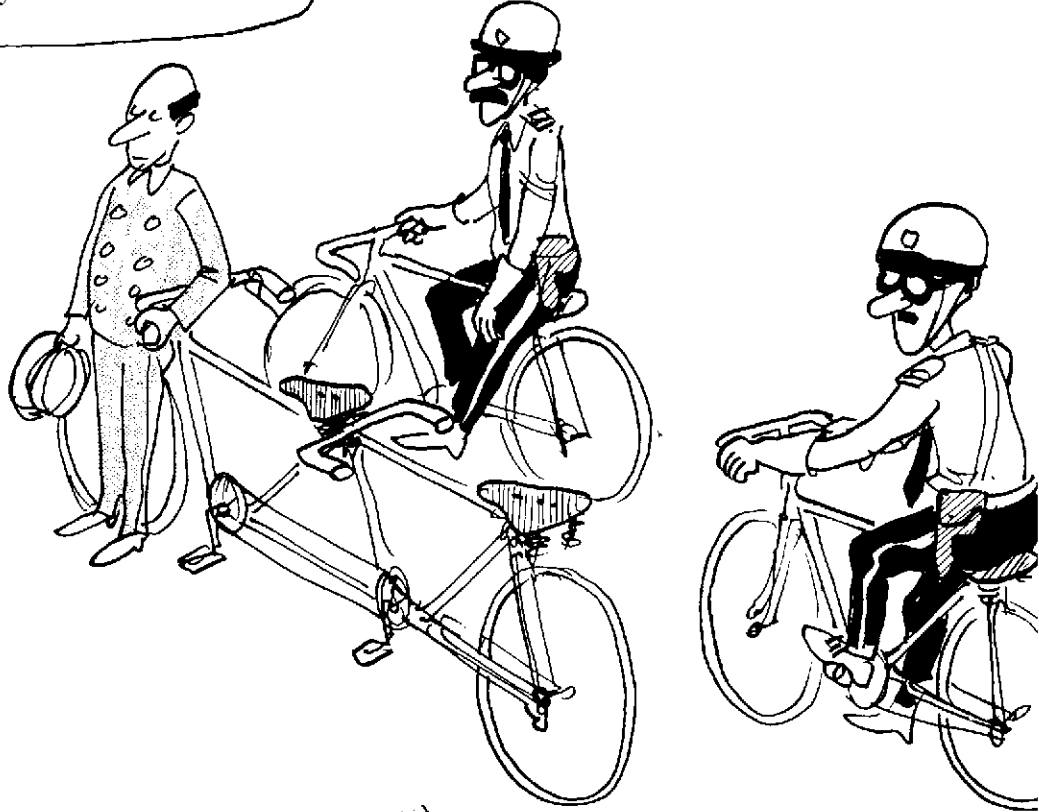
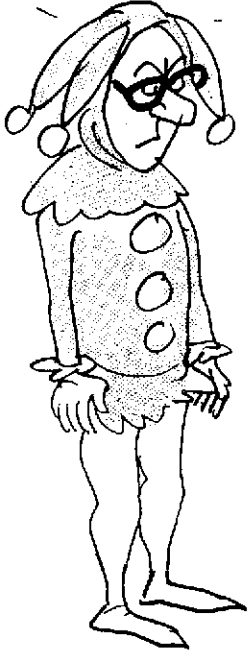
Bir not bırakmış...

Maaş artışlarını kesin, şirketlerin kazanç vergilerini ve ücret dışı giderleri azaltın ve bize yatırım sübvansiyonu verin.

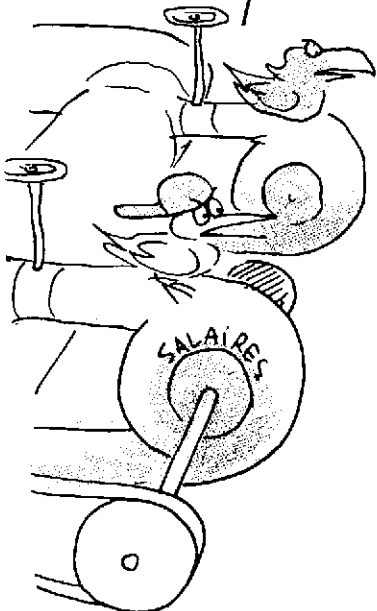
Bay Mangıryapan

Ama o zaman SATINALMA GÜCÜ azalacak. İnsanlar şikayet edecekler. Ve tüketim pompası yavaşlayacak.

Şu petrol denen şeyi biraz idareli kullanmakla başlayalım!

Bu MANGIR artık değersiz.
Akım artışı isteriz!!

Biz demiştik, değil mi!

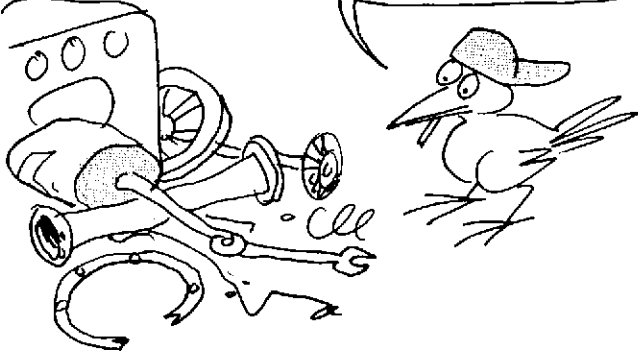
Bu saçmalık!

Direkt iflas!..

YAKAN olduğum
dönemde durum
bundan kötü değildi..

SONUÇ

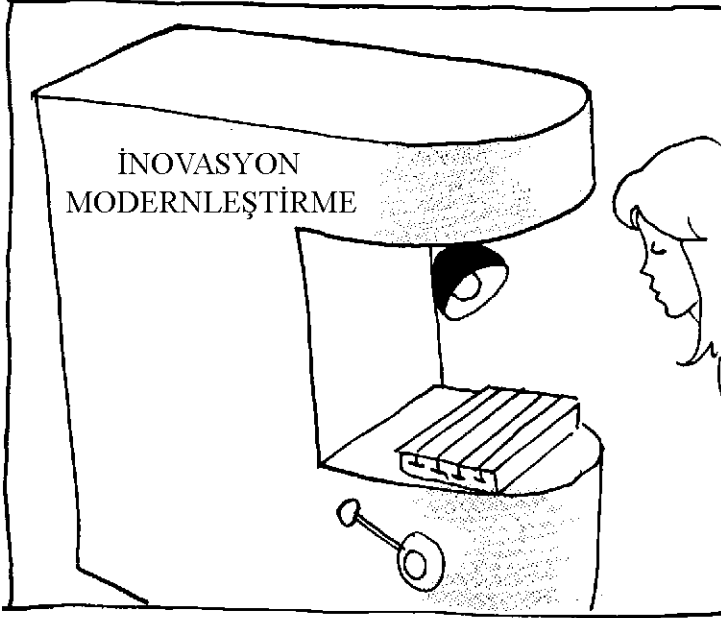
Bak, yine bir üretim birimini devreden çıkarıyorlar

Başka bir tane kurmak gerek... hatta bir sürü başka...

Bay YAKAN...

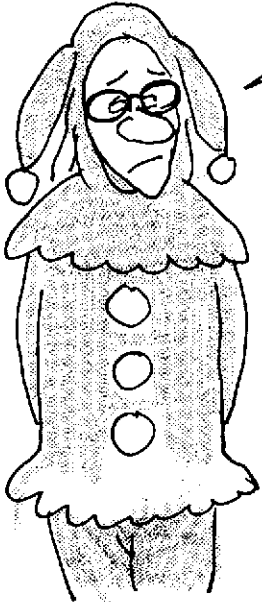

Belki de yeni bir bakanlık kurmalıyım?.. ya da vir idari organ?..

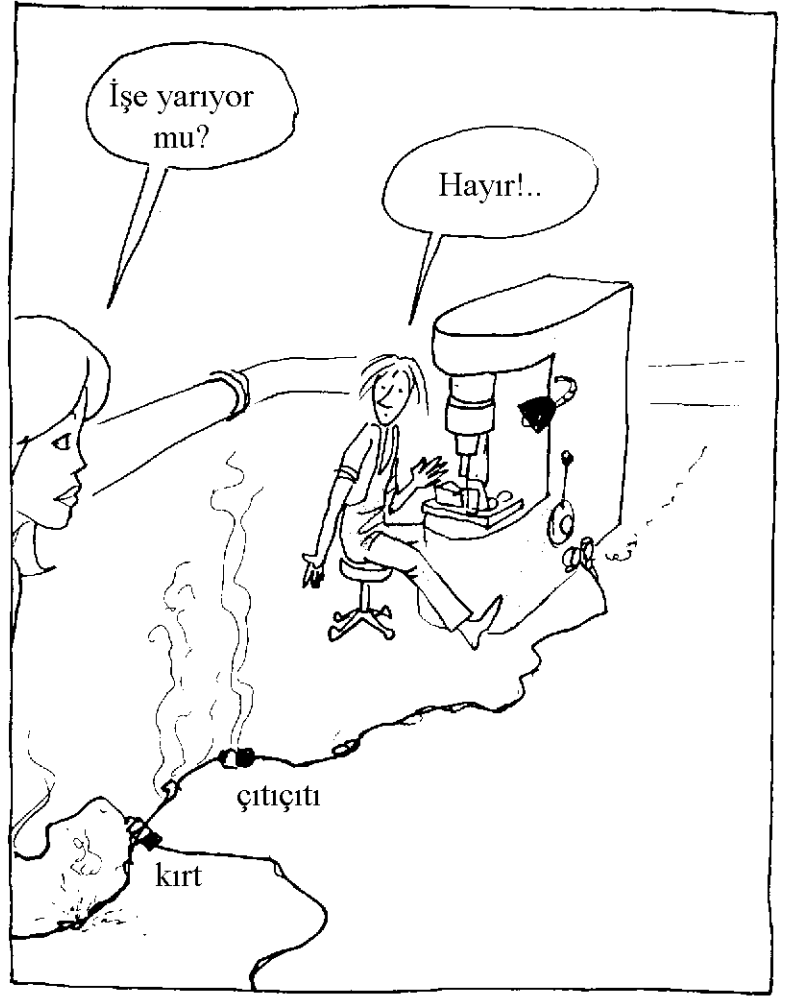
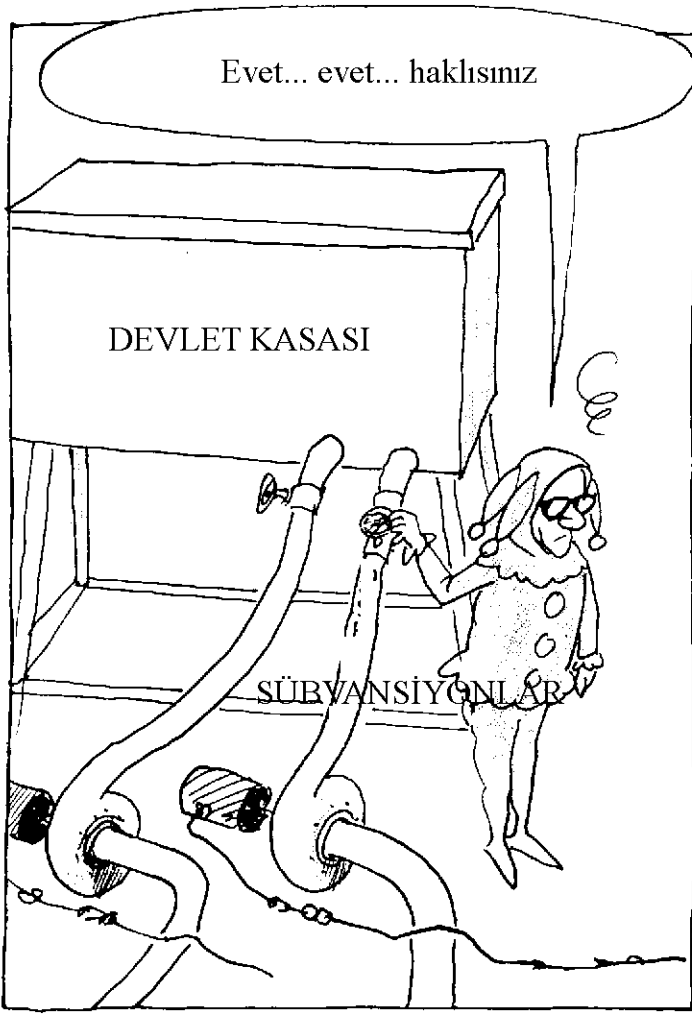

Evet?

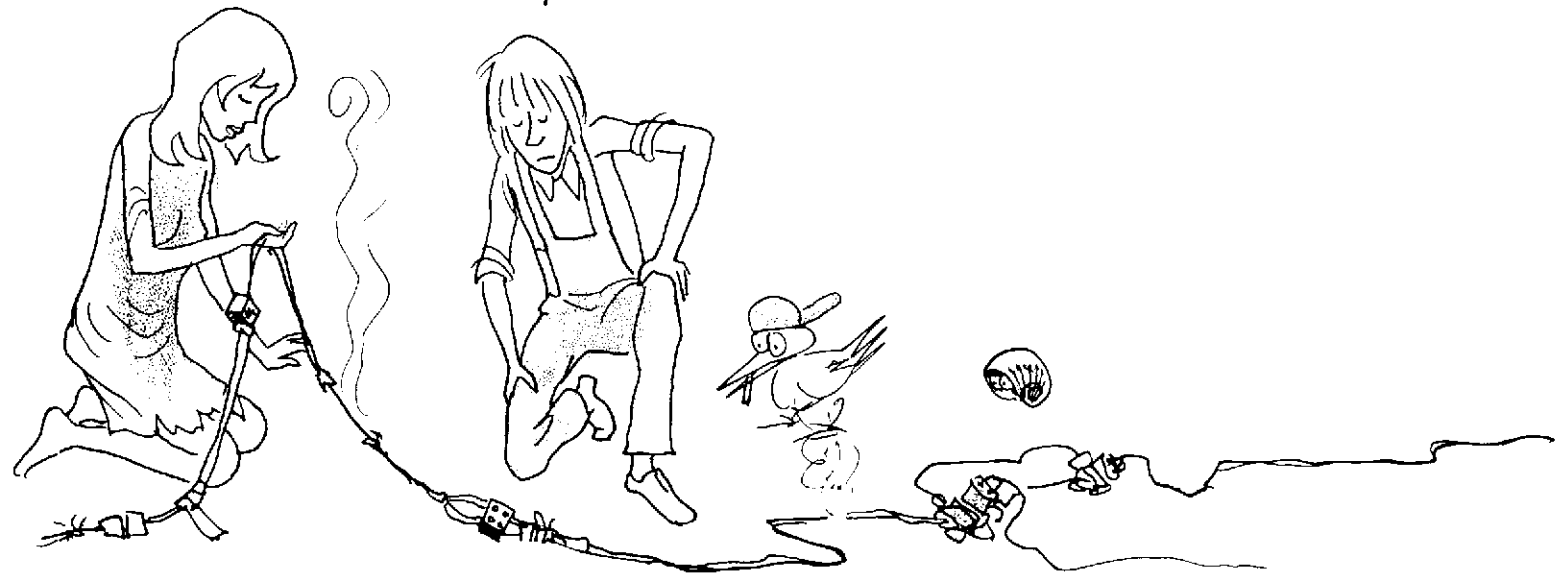
Bay YAKAN, tek çözüm, ileriye bir adım atmak. YENİLİK gerekiyor, çağdaş yeni üretim araçları tasarlamak.

HAYAL GÜCÜNÜ kullanmalı.

Bizim ülkedeki sorun HATLARDAKİ ZARARLAR...

SON